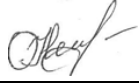

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Навчально-науковий інститут «Каразінська школа бізнесу»

Кафедра управління та адміністрування

До захисту допущено
кафедрою управління та адміністрування протокол № 18 від 16 червня

завідувач кафедри Оксана НЕСТЕРЕНКО
(підпис) (ім'я, прізвище)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

здобувача першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
(першого (бакалаврського) / другого (магістерського))

**«Аналіз фінансової діяльності ПТ «Ломбард ЮРЕН» та обґрунтування
напрямів її покращення»**
(тема роботи)

Спеціальність 073 «Менеджмент»
(код та найменування спеціальності; спеціалізації спеціальності)

Освітня програма «Менеджмент»
(назва освітньої програми)

Здобувач Варвара ШВЕЦЬ
(підпис) (ім'я, прізвище)

Науковий керівник Алла КОВАЛЕВСЬКА
(підпис) (ім'я, прізвище)

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут «Каразінська школа бізнесу»
Кафедра управління та адміністрування

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри

Оксана НЕСТЕРЕНКО

(ім'я, прізвище)

(підпис)

«22» вересня 2025 року

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

здобувача першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
(першого (бакалаврського) / другого (магістерського))

Швець Варварі

(прізвище, ім'я, по батькові здобувача)

Спеціальність (спеціалізація) 073 «Менеджмент»
(код та найменування спеціальності; спеціалізації спеціальності)

Освітня програма «Менеджмент»
(назва освітньої програми)

1. Тема роботи: «Аналіз фінансової діяльності ПТ «Ломбард ЮРЕН» та обґрунтування напрямів її покращення»

керівник роботи Ковалевська А.В., канд. екон. наук, доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом по Університету від «10» березня 2026 року, №4501-5/659

2. Строк подання здобувачем роботи: «15» травня 2026 року

3. Вихідні дані до роботи: законодавчі та нормативно-правові акти України; дані Державної служби статистики України; фінансова звітність і внутрішня документація підприємства (назва) за 2022–2025 рр.; наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених з проблематики оцінки та управління фінансовою діяльністю підприємства; матеріали міжнародних організацій; інтернет-ресурси.

4. Перелік питань, які потрібно розробити:

1. Теоретико-методичні аспекти здійснення фінансової діяльності підприємства.
2. Дослідження і систематизація методів проведення оцінки фінансової діяльності підприємства, визначення їх переваг і недоліків.
3. Оцінка результатів фінансової діяльності ПТ «Ломбард ЮРЕН»: діагностика результатів та ефективності фінансової діяльності підприємства.
4. Систематизація напрямів для покращення фінансової діяльності ПТ «Ломбард ЮРЕН».

5. План роботи

№ з/п	Назва етапів роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Узгодження змісту кваліфікаційної роботи	Другий тиждень жовтня 2025 року	виконано
2	Підготовка першого розділу кваліфікаційної роботи	Кінець листопада 2025 року	виконано
3	Підготовка доповіді на наукову конференцію з викладенням основних результатів кваліфікаційного дослідження	Кінець грудня 2025 року	невиконано
4	Доопрацювання першого розділу згідно з рекомендаціями наукового керівника. Написання другого розділу кваліфікаційної роботи	Кінець грудня 2025 року	виконано
5	Підготовка другого розділу кваліфікаційної роботи	Третій тиждень березня 2026 року	виконано
6	Доопрацювання другого розділу згідно з рекомендаціями наукового керівника	Третій тиждень квітня 2026 року	виконано
7	Написання вступу, висновків кваліфікаційної роботи. Оформлення списку літератури	Другий тиждень травня 2026 року	виконано
8	Подання дипломної роботи на кафедру управління та адміністрування	15.05.2026	виконано

6. Дата видачі завдання: «22» вересня 2025 року

Здобувач вищої освіти _____

(підпис)

Варвара ШВЕЦЬ

(ім'я, прізвище)

Керівник роботи _____

(підпис)

Алла КОВАЛЕВСЬКА

(ім'я, прізвище)

АННОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота здобувача Швець В. Д. на тему «Аналіз фінансової діяльності ПТ «Ломбард ЮРЕН» та обґрунтування напрямів її покращення» викладена на 82 сторінках комп'ютерного тексту. Вона містить 20 таблиць, 5 рисунків, список використаних джерел включає 53 найменування, наявний 1 додаток.

Об'єкт дослідження – фінансова діяльність ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН».

Предмет дослідження – сукупність теоретичних, методичних та практичних підходів дослідження результативності фінансової діяльності підприємства.

Методи та підходи дослідження: аналіз та синтез, теоретичне узагальнення, індукція та дедукція, компоративний та структурний аналіз, R-аналіз, SWOT-аналіз та моделювання, метод фінансового прогнозування.

Основні результати:

- проаналізовано теоретико-методичні аспекти здійснення фінансової діяльності підприємства, систематизовано методи її оцінки;
- охарактеризовано фінансову діяльність ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» та проведено оцінку її ефективності;
- обґрунтовано напрями удосконалення фінансової діяльності підприємства.

Практична цінність кваліфікаційної роботи полягає у комплексному аналізі та трансформації фінансової моделі ломбарду в умовах хронічної надліквідності, а також у математичному обґрунтуванні стратегії інтенсифікації пасивного капіталу шляхом його перерозподілу в активний кредитний портфель під час консолідації ринку небанківського мікрокредитування в Україні.

Ключові слова: фінансова діяльність, ломбард, надліквідність, рентабельність капіталу (ROE), інтенсифікація капіталу, бально-рейтингова оцінка.

ANNOTATION

The qualification work of the applicant Varvara Dmytrivna Shvets on the topic "Analysis of the financial activity of PT 'Lombard YUREN' and justification of directions for its improvement" is presented on 82 pages of computer text. It contains 20 tables, 5 figures, a list of references including 53 items, and 1 appendix.

The object of the study is the financial activity of PT "Lombard YUREN".

The subject of the study is the set of theoretical, methodical, and practical approaches to examining the performance and effectiveness of an enterprise's financial activity.

Research methods and approaches: analysis and synthesis, theoretical generalization, induction and deduction, comparative and structural analysis, SWOT analysis, SWOT analysis and modeling, and the financial forecasting method.

Key results:

- analyzed the theoretical and methodical aspects of an enterprise's financial activity and systematized the methods for its evaluation;
- characterized the financial activity of PT «Lombard YUREN»;
- substantiated the directions for improving the financial activity of the enterprise

The practical value of the qualification work lies in the comprehensive analysis and transformation of the pawnshop's financial model under conditions of chronic hyper-liquidity, as well as in the mathematical justification of a strategy to intensify passive capital by reallocating it into an active credit portfolio amidst the consolidation of the non-banking microcredit market in Ukraine.

Keywords: financial activity, pawnshop, hyper-liquidity, return on equity (ROE), capital intensification, score-rating evaluation.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	10
1.1 Сутність фінансової діяльності підприємства.....	10
1.2 Процес оцінки та аналізу фінансової діяльності підприємства	17
1.3 Балансові методи аналізу фінансової діяльності підприємства.....	22
1.4 Коефіцієнтні методи аналізу фінансової діяльності підприємств....	29
1.5 Комплексні методи оцінки фінансової діяльності підприємств.....	35
Висновки за розділом 1.....	42
РОЗДІЛ 2 ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЇЇ ЕФЕКТИВНОСТІ В ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН»	44
2.1 Організаційно-економічна характеристика ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» та аналіз основних показників діяльності підприємства.....	44
2.2 Оцінка фінансової діяльності ПТ «Ломбард ЮРЕН».....	55
2.3 Обґрунтування напрямів покращення фінансової діяльності та зміцнення ринкових позицій підприємства.....	77
Висновки за розділом 2.....	84
ВИСНОВКИ.....	87
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	90
ДОДАТКИ.....	95

ВСТУП

Актуальність обраної теми. Ефективна організація фінансової діяльності є фундаментальною основою стратегічного розвитку та життєздатності сучасного підприємства в умовах динамічного та нестабільного ринкового середовища. Фінансова діяльність відіграє визначальну роль у системі менеджменту, оскільки вона забезпечує мобілізацію капіталу, його оптимальний розподіл та безперебійне фінансове покриття потреб операційного циклу. Це підкріплюється численними фундаментальними дослідженнями, які свідчать про пряму кореляцію між якістю управління фінансовими ресурсами та кінцевими ринковими результатами компанії.

У сучасних реаліях фінансова діяльність перестала бути суто інструментом обліку та контролю грошових потоків; сьогодні це складний інтегрований механізм оптимізації структури капіталу, мінімізації ризиків неплатоспроможності та стратегічного підвищення інвестиційної привабливості суб'єкта господарювання. Глибокий аналіз факторів та інструментів, що впливають на результативність фінансової діяльності, надає можливість менеджменту своєчасно ідентифікувати приховані деструктивні тренди, оптимізувати використання наявних активів та ліквідувати капітальну пасивність.

Особливо гостро це питання постає у вітчизняному небанківському фінансовому секторі, зокрема на ринку мікрокредитування та ломбардних послуг, який перебуває під тиском жорстких пруденційних вимог Національного банку України, посилення податкового навантаження та консолідації ринку. Консервативні підходи до управління капіталом, що базуються на повній відмові від зовнішнього фінансування та накопиченні надлишкової готівкової маси, створюють приховану загрозу стагнації. Приклад діяльності ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» доводить, що навіть за умови

бездоганної платоспроможності та нульової ймовірності дефолту, консервативна модель «самозбереження» веде до критичного зниження рентабельності. Фінансовий злам 2025 року, коли зафіксовано прояв ефекту «ножиць витрат» (рекордний приріст доходу на 35,10% супроводжувався падінням чистого прибутку на 27,05%), довів, що довгострокова ринкова стійкість потребує регулярного моніторингу ефективності капіталу та негайного переходу від екстенсивного до інтенсивного типу розвитку. Це й зумовлює актуальність даного дослідження.

Мета роботи – комплексна оцінка фінансової діяльності підприємства задля визначення ключових управлінських рішень за напрямками її покращення.

Для досягнення поставленої мети було визначено такі завдання:

- визначити сутність фінансової діяльності підприємства та її місце в системі загальних фінансово-економічних результатів;
- обґрунтувати послідовність процесу комплексної оцінки фінансової діяльності підприємства;
- запропонувати методичний інструментарій проведення комплексної оцінки фінансової діяльності підприємства на основі критичного аналізу методів проведення оцінки, визначення їх особливостей використання для ухвалення рішень;
- надати загальну характеристику об'єкту дослідження та визначити специфіку фінансової діяльності ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН»;
- з'ясувати динаміку ключових економічних результатів підприємства та встановити місце і значення фінансової діяльності в їх формуванні;
- діагностувати рівень ефективності фінансової діяльності ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» та визначити ключові питання, що потребують управлінського впливу;
- обґрунтувати напрями покращення фінансової діяльності ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН».

Об'єктом дослідження є фінансова діяльність ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН».

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні підходи, методи та заходи щодо покращення фінансової діяльності підприємства.

Під час виконання кваліфікаційної роботи використано різноманітні джерела інформації, зокрема нормативно-правові акти України та пруденційні вимоги НБУ, наукову та навчальну літературу з фінансового менеджменту, періодичні економічні видання, а також дані офіційної фінансової та внутрішньої управлінської звітності ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» за період 2022–2025 років.

У роботі використано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів: загальнонаукові методи аналізу та синтезу, теоретичне узагальнення, методи індукції та дедукції, методи компоративного та структурного аналізу, коефіцієнтного аналізу (R-аналізу), SWOT-аналіз та моделювання, метод фінансового прогнозування.

Системний підхід дозволив розглянути фінансову діяльність ломбарду як цілісний, взаємопов'язаний механізм формування, розподілу та інтенсифікації капіталу.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості безпосереднього використання запропонованих рекомендацій та прогнозних розрахунків керівництвом ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» для ліквідації явища хронічної надліквідності, оптимізації операційного левериджу, максимізації рентабельності власного капіталу (ROE) та офіційного переходу підприємства до найвищого I класу фінансового стану на ринку фінансових послуг.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Сутність фінансової діяльності підприємства

Будь-яке підприємство може здійснювати різноманітні види діяльності задля досягнення визначеної мети. Керівники підприємств використовують такі дефініції, як «фінансова діяльність», «інвестиційна діяльність» та «операційна діяльність» суб'єкта господарювання. Успішна реалізація господарчої діяльності підприємства можлива за умови наявності достатнього обсягу капіталу і надійного фінансового менеджменту. Мобілізація підприємством необхідних для виконання поставлених перед ним планових завдань фінансових ресурсів називається фінансуванням [46] і є об'єктом управління. Саме процес фінансування становить основу фінансової діяльності і потребує уточнення суті.

Фінансова діяльність підприємства, як безперервний процес управління грошовими потоками та капіталом, вимагає специфічного управлінського підходу, який реалізується через прикладні інструменти фінансового менеджменту. Ефективне вирішення стратегічних і тактичних завдань у цій сфері базується на ухваленні обґрунтованих управлінських рішень щодо фінансування, адже саме фінансовий менеджмент забезпечує проактивне керування процесами мобілізації капіталу, його раціонального розподілу та оптимізації швидкості обороту грошових ресурсів у бізнес-процесах установи.

У науковій літературі існує чимало тлумачень поняття фінансової діяльності підприємства, які відображають різні сторони його фінансово-господарського стану. Варто зазначити, що відсутність єдиного підходу до розуміння сутності цього терміна значно ускладнює теоретичні та прикладні

аспекти організації ефективної фінансової діяльності, що, своєю чергою, вимагає додаткового уточнення.

Згідно з Господарським кодексом України, фінансова діяльність суб'єктів господарювання включає грошове та інше фінансове посередництво, страхування, а також допоміжну діяльність у сфері фінансів і страхування [7]. Проте зауважимо, що у 2025 році Господарський кодекс втратив чинність. Існує також визначення фінансової діяльності у Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку як діяльності, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталів підприємства [38], отже, визначення у цьому випадку тлумачиться як діяльність, спрямована на формування та розподіл фінансових ресурсів підприємства.

За визначенням О. Ю. Ніпіаліді та Н. І. Карпишина, фінансова діяльність підприємства являє собою комплекс заходів, заснованих на застосуванні різноманітних форм та методів, спрямованих на фінансове забезпечення суб'єктів господарювання та досягнення ними поставлених цілей. Вона може бути організована на засадах комерційного розрахунку або неприбуткового господарювання. Одним із найефективніших і раціональних підходів до фінансової діяльності підприємства є саме користування принципами комерційного розрахунку. Його основна мета полягає в досягненні максимального прибутку при мінімізації витрат і зниженні ризиків [31].

У посібнику Азаренкової Г. М., Журавель Т. М., Михайленко Р. М. зазначено, що фінансова діяльність підприємства базується на використанні форм і методів фінансового забезпечення, спрямованих на отримання доходів. Головна її складова – застосування фінансових інструментів для функціонування підприємства [10].

У своєму підручнику Давиденко Н.М. відмічає, що фінансова діяльність підприємства зосереджена на забезпеченні постійного надходження та раціонального використання фінансових ресурсів,

підтриманні розрахункової та кредитної дисципліни, встановленні оптимального балансу між власними й залученими коштами, а також на досягненні стабільної фінансової стійкості для забезпечення ефективної роботи підприємства [9].

Таблиця 1.1 – Визначення поняття «фінансова діяльність підприємства»

№	Автор	Визначення
1	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі	Фінансова діяльність – діяльність, яка приводить до змін розміру і складу власного капіталу та зобов'язань [38].
2	О.О. Непочатенко, Н.Ю. Мельничук	Фінансова діяльність підприємства – це процес під час якого суб'єкт господарювання формує, розподіляє, перерозподіляє та використовує фінансові ресурси для задоволення поставлених цілей [30].
3	І.П. Ткаченко	Фінансова діяльність – це діяльність, спрямована на забезпечення підприємства фінансовими ресурсами, досягнення ним визначених цілей економічного і соціального розвитку [47].
4	Г.О. Крамаренко	Фінансова діяльність підприємства являє собою організацію фінансових відносин, що виникають у нього в процесі роботи з іншими суб'єктами господарювання. Фінансово-господарська діяльність передбачає наявність фінансових відносин. Вони виникають у процесі формування і використання фінансових ресурсів підприємства, здійснення основної та інших видів діяльності, а також у процесі розподілу доходів підприємства, в тому числі направлення їх на ті ж цілі [23].
5	О. Ю. Ніпіаліді та Н. І. Карпишин	Фінансова діяльність – це система використання різних форм і методів для фінансового забезпечення суб'єктів господарської діяльності та досягнення ними визначених цілей [31].
6	А.М. Поддєрьогін	Фінансова діяльність – це та практична фінансова робота, що забезпечує життєдіяльність підприємства, поліпшення її результатів [35].
7	А.Д. Петрашевська, С.С. Новицька, В.М. Орлов та ін.	Фінансова діяльність – це цілеспрямована система заходів щодо забезпечення залучення необхідного об'єму капіталу із зовнішніх джерел та своєчасного і повного виконання зобов'язань по його обслуговуванню і поверненню [34].
8	В.І. Аранчій	Фінансова діяльність – це діяльність, спрямована на забезпечення підприємства фінансовими ресурсами, досягнення ним визначених цілей економічного і соціального розвитку. Вона зумовлює зміни як величини, так і складу власного і залученого капіталів підприємства [2].

Джерело: систематизовано автором на основі [38], [30], [47], [23], [31], [35], [34],

[2].

В даній роботі будемо виходити з синтезованого на основі інших розуміння фінансової діяльності підприємства як сукупності процесів і економічних відносин, пов'язаних із формуванням, розподілом, перерозподілом та використанням фінансових ресурсів, спрямованих на забезпечення ефективного функціонування підприємства та досягнення його стратегічних і поточних цілей.

Загалом господарчу діяльність будь-якого підприємства формують три основних сфери: операційна, інвестиційна та фінансова діяльності (див. рис. 1.1).

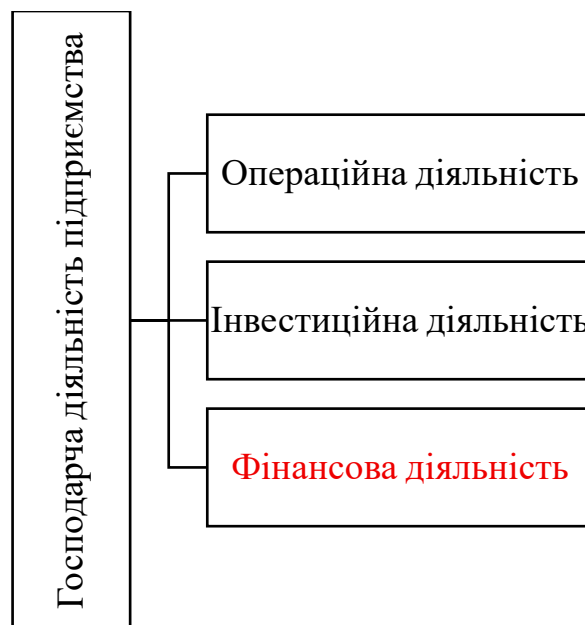

Рисунок 1.1 – Складові господарчої діяльності підприємств

Джерело: [9]

Операційна діяльність виступає головним рушієм генерації оборотного капіталу підприємства, оскільки її грошові надходження формуються безпосередньо від надання послуг чи реалізації продукції цільовій аудиторії. Наприклад, для ломбарду основним операційним доходом є відсотки та комісії, сплачені клієнтами за користування мікрокредитами, а також виручка від продажу невивашеного заставного майна. Отримані фінансові ресурси менеджмент одразу спрямовує на забезпечення безперервності бізнес-процесів: формування запасів, покриття поточних витрат на збут, розрахунки

з контрагентами, виплату заробітної плати персоналу, а також виконання фіскальних зобов'язань перед бюджетом (сплату податків, зборів та штрафних санкцій). Саме цей сектор діяльності в нормальних ринкових умовах акумулює левову частку чистого прибутку компанії.

У сфері інвестиційної діяльності генеруються грошові потоки, пов'язані з придбанням і продажем основних засобів, нематеріальних активів, цінних паперів та інших довгострокових фінансових інвестицій, а також із надходженням і виплатою відсотків за позиками, повторним продажем власних акцій тощо. Для фінансової компанії прикладом інвестиційних відтоків є купівля сучасного серверного обладнання, розробка мобільного додатка для FinTech-транзакцій або придбання комерційної нерухомості для відкриття нових філій. Сюди ж відносять рух коштів, зумовлений отриманням чи виплатою довгострокових позикових відсотків, а також операції з капіталом (наприклад, зворотний викуп власних часток чи акцій). За умови макроекономічної стабільності успішні підприємства завжди орієнтуються на масштабування та технологічне оновлення, через що інвестиційний вектор найчастіше характеризується чистим відтоком грошей, що є виправданою платою за майбутнє зростання конкурентоспроможності.

І, нарешті, джерелами грошових коштів у фінансовій діяльності є надходження від емісії акцій, залучені кредити та позитивні курсові різниці. Фінанси використовуються для погашення заборгованості перед кредиторами, виплати дивідендів тощо. Наприклад, для ломбарду ключовим елементом фінансової діяльності є залучення довгострокових субордованих позик від пов'язаних осіб або реінвестування нерозподіленого прибутку, що формує ресурсну базу для подальшого мікрокредитування. Акумульовані кошти згодом спрямовуються на обслуговування та погашення зобов'язань перед зовнішніми кредиторами, виконання умов лізингу, виплату дивідендів власникам або репатріацію капіталу. Фінансова діяльність підприємства спрямована на збільшення грошових резервів компанії і забезпечення фінансових потреб виробничо-господарської діяльності [9]. Кажучи

простіше, фінансова діяльність показує, як компанія залучає кошти для свого функціонування та розвитку; вона наочно відображає, за допомогою яких механізмів та джерел компанія мобілізує капітал для свого стратегічного масштабування.

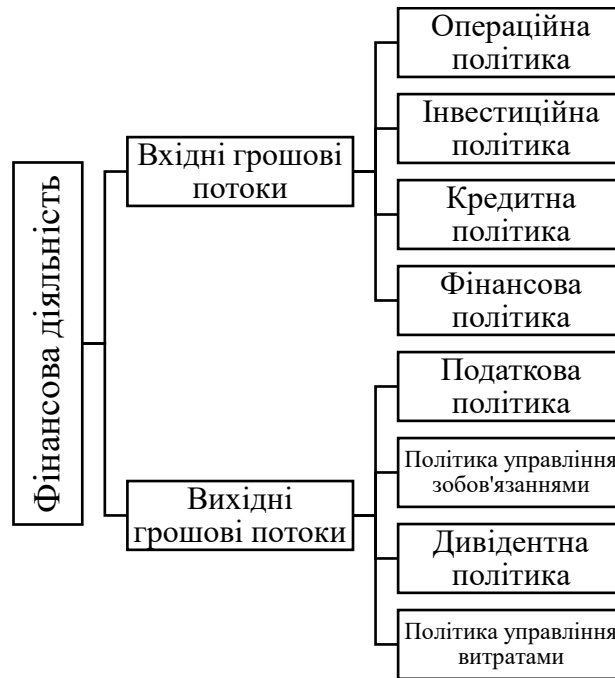

Рисунок 1.2 – Система формування політики управління фінансовою діяльністю підприємства

Джерело: [9]

Васьківська К.В. та Сич О.А. визначають головною метою фінансової діяльності підприємства забезпечення його стабільної роботи та сталого розвитку через раціональне управління фінансовими ресурсами, включаючи їх ефективне формування, розподіл і використання [4]. Для досягнення цієї мети підприємство зосереджує зусилля на вирішенні ключових завдань:

- фінансове забезпечення поточної виробничо-господарської діяльності;
- пошук резервів збільшення рентабельності та платоспроможності;
- виконання фінансових зобов'язань перед суб'єктами господарювання, державними органами і установами;

- мобілізація фінансових ресурсів в обсягах, необхідних для фінансування виробничого і соціального розвитку;
- контроль за ефективним цільовим розподілом та використанням фінансових ресурсів.

Фінансова діяльність підприємства базується на ключових принципах, серед яких визначальні роль відіграють принцип самофінансування, що передбачає покриття витрат виключно за рахунок власних доходів; принцип фінансової незалежності, який акцентує на самостійності у прийнятті рішень; принцип відповідальності за результати функціонування; принцип забезпечення стабільного фінансування діяльності; а також принцип зниження ризиків до мінімуму [10].

Отже, фінансова діяльність є фундаментальною складовою забезпечення ринкових позицій підприємства, оскільки вона формує необхідний капітал та оптимізує грошові потоки для безперебійного фінансування як операційних, так і інвестиційних проєктів. Ефективність управління цим процесом визначає спроможність менеджменту забезпечувати високу швидкість оборотності ресурсів, підтримувати оптимальний баланс між залученими та власними коштами і максимізувати віддачу від кожної гривні, інвестованої в розвиток бізнесу. Ефективність цієї діяльності визначає здатність підприємства своєчасно виконувати зобов'язання, привертати інвесторів та сприяти довгостроковому стабільному розвитку.

Проблематика ефективної організації фінансової діяльності набуває особливого значення для фінансових установ, зокрема ломбардів. Специфіка їхньої діяльності полягає у тісному зв'язку з обігом грошових ресурсів, здійсненнім кредитування під заставу майна, а також управлінням фінансовими ризиками. Ці аспекти визначають важливість ґрунтовного аналізу та оптимізації фінансових процесів даних суб'єктів господарювання, що сприяє підвищенню їхньої ефективності та забезпечує стійкість функціонування в умовах мінливого економічного середовища.

Разом з тим, фінансова діяльність підприємств перебуває під впливом не лише внутрішніх, але й низки зовнішніх факторів. Серед них – функціонування організованого ринку, особливості системи оподаткування, чинна кредитна політика, загальний стан фінансового ринку та інші аспекти. Зовнішні умови вимагають від держави створення стимулюючої регулятивної політики, яка також потребує ретельного опрацювання та впровадження. Особливо критичними за останні 3 роки стали зміни обмежень конкретно в діяльності ломбардів, що призвело до значного скорочення діючих підприємств цієї сфери [25].

1.2 Процес оцінки фінансової діяльності підприємства

Вкрай важливим є не лише розуміння поняття фінансової діяльності підприємства, а і процесу проведення її оцінки. Оцінювання фінансової діяльності будь-якого підприємства становить інтерес для широкого кола суб'єктів ринку: по-перше самого підприємства, яке потребує знання щодо реального становища своєї діяльності та прагне розробити напрями для його вдосконалення; інвесторів, які зацікавлені в ефективних та безризикових інвестиціях своїх коштів; кредиторів та постачальників; партнерів по бізнесу, які хочуть налагодити стабільні ділові відносини з підприємством тощо. Аналіз фінансової діяльності – це «лікар» будь-якого бізнесу, адже тільки за його допомогою можна поставити вірний діагноз економічної «хвороби» підприємства, знайти найслабші місця в економіці підприємства та запропонувати ефективну «панацею», тобто рішення по виходу з кризового стану [52].

Оцінка фінансової діяльності – це процес аналізу безперервного руху фінансових ресурсів, що дозволяє оцінити ефективність управлінських рішень щодо залучення капіталу, його оптимального розподілу та

реінвестування прибутку. Іншими словами, фінансова діяльність – це сукупність практичних заходів і грошових потоків, пов'язаних із мобілізацією додаткових фінансових ресурсів, фінансуванням операційних потреб, а також управлінням капіталом для забезпечення масштабів і темпів розвитку бізнесу. За визначенням А. М. Поддєрьогіна, значення оцінки полягає у забезпеченні життєдіяльності підприємства через виявлення резервів зростання його ринкової вартості та мінімізацію ризиків банкрутства [35].

Аналіз фінансової діяльності підприємства можна класифікувати за різними ознаками залежно від мети, часу проведення та суб'єктів здійснення. За часовою ознакою виділяють попередній, поточний та перспективний аналіз. За суб'єктами проведення аналіз може бути внутрішнім, який здійснюється безпосередньо менеджментом підприємства, та зовнішнім, що проводиться інвесторами, банками, аудиторами або контролюючими органами. Такий поділ дозволяє більш комплексно оцінити фінансову діяльність підприємства та визначити напрями її покращення.

Інформаційною базою оцінки фінансової діяльності підприємства виступає фінансова звітність суб'єкта господарювання, зокрема баланс (форма №1), звіт про фінансові результати (форма №2), звіт про рух грошових коштів (форма №3) та звіт про власний капітал (форма №4). Додатково можуть використовуватися дані бухгалтерського та управлінського обліку, статистичної звітності, бізнес-плани та внутрішня управлінська інформація підприємства [41].

Основні аспекти важливості оцінки фінансової діяльності:

- діагностика: аналіз ефективності та синхронності надходження й витрачання фінансових ресурсів від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності для уникнення капітального простою;
- прогнозування: визначення оптимальних темпів нарощення власного капіталу, розрахунок потреби у зовнішньому фінансуванні та моделювання майбутньої віддачі від реінвестування прибутку;

- комунікація: забезпечення власників та потенційних партнерів інформацією про ефективність управлінських рішень, рівень рентабельності капіталу (ROE) та швидкість його оборотності;
- контроль: оцінка результативності розподілу фінансових ресурсів, контроль за виконанням фінансових планів та порівняння доходів із витратами для максимізації чистого прибутку.

Оцінка фінансової діяльності підприємства, на відміну від оцінки фінансового стану (яка фіксує статичні показники ліквідності чи автономії на певну дату), є динамічним процесом. Вона спрямована на аналіз потоків формування, розподілу та використання фінансових ресурсів, а також оцінку ефективності прийняття управлінських рішень. Системний підхід до аналізу передбачає дотримання чіткої логіки проведення дослідження. Відповідно до рекомендацій О. О. Терещенка, процес оцінки фінансової діяльності доцільно розподілити на кілька послідовних етапів.

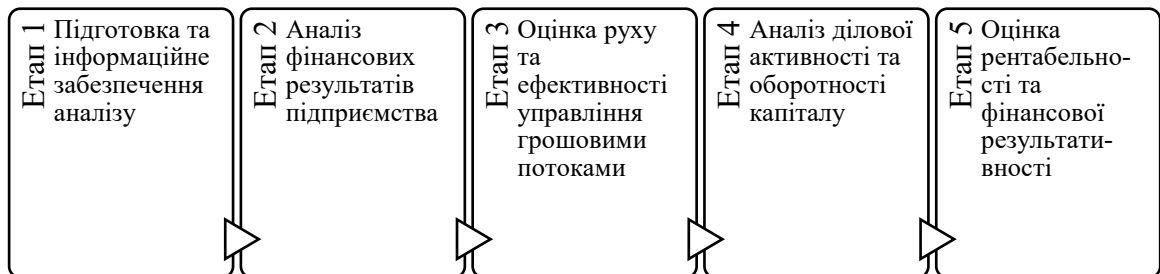

Рисунок 1.3 – Послідовність аналізу фінансової діяльності підприємства

Джерело: [46]

1) підготовчий етап та інформаційне забезпечення аналізу.

На цьому етапі визначаються мета, завдання оцінки та збирається необхідна інформаційна база. Основним джерелом даних є фінансова звітність підприємства, зокрема «Звіт про фінансові результати» (Форма №2) та «Звіт про рух грошових коштів» (Форма №3), які найкраще відображають динаміку фінансових операцій, а також внутрішня управлінська звітність і бюджети (наприклад, бюджет доходів та витрат);

2) аналіз динаміки та структури фінансових результатів (доходів і витрат).

Цей етап передбачає проведення горизонтального (оцінка змін у часі) та вертикального (оцінка структури) аналізу операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.

- Аналіз операційної діяльності: досліджується чистий прибуток від реалізації продукції (товарів, послуг) та витрати, що формують собівартість.

- Аналіз фінансової та інвестиційної діяльності: оцінюються доходи та витрати від участі в капіталі, відсотки до сплати чи отримання, курсові різниці тощо;

3) оцінка руху та ефективності управління грошовими потоками.

Оскільки фінансова діяльність – це безперервний оборот капіталу, ключовим є аналіз чистих грошових потоків за трьома напрямками:

- операційний потік: надходження від клієнтів мінус розрахунки з постачальниками та персоналом;

- інвестиційний потік: витрати на придбання необоротних активів та надходження від їх продажу;

- фінансовий потік: отримання та повернення кредитів, виплата дивідендів, залучення акціонерного капіталу [46].

4) аналіз ділової активності та оборотності капіталу.

Оцінюється швидкість, з якою ресурси підприємства конвертуються в грошову форму. Розраховуються коефіцієнти оборотності дебіторської та кредиторської заборгованості, виробничих запасів, а також тривалість операційного та фінансового (грошового) циклів. В академічних підходах за А. М. Поддєрьогіним підкреслюється, що прискорення оборотності прямо свідчить про підвищення ефективності фінансової діяльності, оскільки вивільняє кошти з обігу для додаткового інвестування [35];

5) оцінка рентабельності та фінансової результативності.

Цей етап є підсумковим в оцінці поточної діяльності, де розраховуються відносні показники ефективності використання ресурсів:

– рентабельність продажів (ROS) – відображає частку чистого прибутку в кожній гривні виручки;

– рентабельність активів (ROA) – показує ефективність використання всього майна;

– рентабельність власного капіталу (ROE) – визначає ефективність капіталу, вкладеного власниками [43].

6) узагальнення результатів та розробка рекомендацій.

На основі виявлених деструктивних тенденцій (наприклад, випереджаючого зростання витрат над доходами чи «заморожування» коштів у надлишковій ліквідності) формується фінансова стратегія розвитку. Обґрунтовуються заходи щодо оптимізації витрат, диверсифікації активів або зміни кредитної політики підприємства [46]. Саме оцінка фінансової діяльності підприємства допомагатиме у прийнятті багатьох важливих управлінських рішень, для зручності складемо невелику таблицю з прикладами.

Таблиця 1.2 – Управлінські рішення, що можуть бути ухвалені на основі проведеної оцінки фінансової діяльності підприємства

Фактори аналізу	Можливі управлінські рішення
Оцінка фінансової стійкості та платоспроможності	-рішення про необхідність зменшення боргового навантаження; -оптимізація структури капіталу.
Управління ліквідністю	-покращення управління оборотними активами; -прискорення інкасації дебіторської заборгованості; -оптимізація запасів.
Підвищення рентабельності	-зниження витрат; -перегляд цінової політики; -оптимізація асортименту продукції.
Покращення ділової активності	-підвищення ефективності використання активів; -скорочення тривалості операційного циклу.
Антикризове управління	-розробка заходів фінансового оздоровлення; -реструктуризація боргів; -скорочення витрат і оптимізація діяльності.
Стратегічні рішення	-визначення напрямів розвитку підприємства; -вихід на нові ринки; -зміна бізнес-моделі.
Інвестиційні рішення	-доцільність вкладення коштів у нові проекти; -модернізація виробництва; -відмова від нерентабельних напрямів.

Джерело: [5]

При оцінці фінансової діяльності установ, що спеціалізуються на наданні фінансових послуг (зокрема ломбардів), акцент аналізу як правило зміщується з оцінки виробничих запасів на оцінку якості кредитного портфеля та ліквідності обігових коштів. Ключове значення мають: чистий грошовий потік (через високу інтенсивність готівкових операцій); співвідношення власного та залученого капіталу з урахуванням специфічних нормативних вимог до фінансових компаній; ефективність використання залучених грошових одиниць.

Найчастіше під час оцінювання діяльності конкретно ломбардів застосовується факторний, або R-аналіз: для його здійснення сформовують систему вихідних показників, до яких уносять коефіцієнти, що характеризують рентабельність, фінансову стійкість, ліквідність діяльності тощо [32]. Особливістю аналізу фінансових компаній наразі є також оцінка відповідності вимогам Національного банку України щодо нормативів капіталу та ліквідності, що безпосередньо впливає на правовий статус та можливість продовження діяльності суб'єкта.

Таким чином, оцінка та аналіз фінансової діяльності підприємств є безперервним циклічним процесом, що дозволяє перетворити масиви облікових даних на дієвий інструмент стратегічного управління. Своєчасна діагностика та використання сучасних методів аналізу створюють підґрунтя для оптимізації капіталу, зміцнення ринкових позицій та забезпечення фінансової безпеки підприємства в умовах високодинамічного ринку.

1.3 Балансові методи аналізу фінансової діяльності підприємства

Для аналізу фінансової діяльності підприємств фахівцями застосовуються наступні методи: порівняння, розрахунок коефіцієнтів, групування та узагальнення, розчленування загальних показників,

розрахунок середніх та відносних показників, балансове зіставлення, розрахунок рядів динаміки, графічне зображення аналізованих величин, ланцюгові підстановки, індекси, а також економіко-математичні методи [52]. До основних методів аналізу слід віднести балансові, коефіцієнтні та комплексні методи, про які ми більш детально поговоримо в наступних підрозділах.

Балансові методи належать до фундаментального класичного інструментарію оцінки фінансової діяльності установи, що базується на жорсткому логічному та математичному взаємозв'язку між різними статтями звітності. Їхня ключова цінність у фінансовому менеджменті полягає у здатності наочно зіставити джерела мобілізації капіталу з конкретними напрямками його операційного та інвестиційного розміщення. У процесі аналітичного моделювання використовуються системні балансові тотожності, які дозволяють синхронізувати формування та використання фінансових ресурсів, моделювати платіжні календарі та оцінювати динаміку капітальних потоків. Методи балансового підходу застосовується для виконання наступних завдань:

- 1) перевірка повноти, узгодженості та загальної якості фінансової звітності перед початком розрахунків;
- 2) декомпозиція складних економічних процесів у межах детермінованих моделей для відстеження логіки управлінських рішень;
- 3) точний розрахунок того, як зміна окремих джерел фінансування або елементів активів вплинула на фінальні результати та рентабельність діяльності компанії [44].

Для систематизації аналітичного інструментарію оцінки фінансової діяльності установи необхідно узагальнити базові методи, що функціонують у межах системного балансового підходу. Кожен із цих прикладних методів має унікальну функціональну спрямованість і дозволяє детально розібрати окремі аспекти руху капіталу. Комплексне застосування цих методів дозволяє детально оцінити фінансову діяльність підприємства, вчасно виявити ризики

в управлінні та обґрунтувати рішення щодо оптимізації грошових потоків. Такий підхід допомагає керівництву знайти приховані резерви компанії та підвищити ефективність використання її фінансових ресурсів.

Таблиця 1.3 – Основні балансові методи аналізу фінансової діяльності підприємства

Метод аналізу	Сутність методу	Основна мета застосування
Горизонтальний аналіз	Порівняння показників фінансової звітності за різні періоди	Виявлення динаміки змін активів, зобов'язань і капіталу
Вертикальний аналіз	Визначення питомої ваги окремих статей у загальній структурі балансу	Оцінка структури активів і джерел їх формування
Балансовий метод	Зіставлення взаємопов'язаних показників (активів і пасивів)	Виявлення дисбалансів та перевірка узгодженості даних

Джерело: [13]

Узагальнені в таблиці 1.3 підходи наочно демонструють, що балансові методи аналізу охоплюють ключові вектори моніторингу капітальних потоків. Проте зауважимо, що вони констатують події ринку, що вже відбулися, але не пропонують прогностичних сценаріїв для вибору між альтернативними управлінськими рішеннями.

Горизонтальний (часовий) аналіз порівнює фінансові показники поточного періоду з базовими або попередніми. Розрахунки спираються на формули абсолютного відхилення та темпу приросту. Головна перевага часового оцінювання полягає в можливості сформулювати чіткий огляд та виявити стійкі тренди у зміні швидкості руху капіталу підприємства. Проте метод має і свої недоліки: наприклад, у ньому відсутня математична модель взаємозамінності фінансових ресурсів, що ускладнює пошук оптимальної траєкторії розвитку компанії; він суттєво викривляє реальну динаміку капіталу в умовах макроекономічної нестабільності через обмежене врахування інфляційних чинників; відсутній також і механізм порівняння окремих варіантів економічних рішень [17].

Вертикальний (структурний) аналіз визначає питому вагу окремих статей звітності у загальному підсумку балансу для детального вивчення внутрішньої структури капіталу компанії. Розрахунок відносних показників робить метод універсальним для більшості аналітичних моделей, адже оцінка відсоткових часток нівелює вплив масштабів діяльності та дозволяє порівнювати між собою підприємства різного рівня. Водночас практичне застосування структурного аналізу має певні обмеження. Головним мінусом виступає статичність, оскільки розрахунки фіксують пропорції фінансової діяльності лише на конкретну звітну дату та залишають поза увагою поточні операційні процеси; брак інструментів для порівняння альтернативних управлінських рішень та ігнорування можливості взаємозамінності ресурсів суттєво ускладнюють вибір оптимальної стратегії розвитку компанії. Крім того, вертикальний підхід повністю втрачає точність через відсутність обліку купівельної спроможності грошових потоків у часі, тобто метод не враховує темпи інфляції [17].

Метод балансового зіставлення у межах оцінки фінансової діяльності базується на фундаментальній управлінській тотожності:

$$\text{Активи} = \text{Власний капітал} + \text{Зобов'язання}.$$

Така аналітична модель узгоджує ресурси, оскільки чітко демонструє, які саме джерела (внутрішні чи зовнішні) фінансують оборотні та довгострокові активи компанії на конкретну дату. Проте застосування методу має низку суттєвих мінусів. Головним недоліком виступає статичність, адже баланс фіксує інформацію лише на певний момент і залишає поза увагою динаміку процесів за звітний період; підхід існує ізольовано від фінансових результатів, оскільки відображає виключно наявність і структуру ресурсів; у ньому повністю відсутні алгоритми для оцінки ефективності використання майна, швидкості обороту капіталу чи його здатності генерувати чистий

прибуток. Також балансове зіставлення практично не враховує вплив інфляційних процесів на реальну вартість активів підприємства. [28].

Відмітимо також і факторний аналіз: він перетворює суху констатацію звітних цифр на дієвий інструмент пошуку причин відхилень у фінансових результатах підприємства. У сфері фінансового менеджменту такий аналітичний підхід дозволяє вийти за межі простої фіксації кінцевого прибутку або збитку: завдяки математичним розрахункам аналітик визначає ступінь впливу окремих управлінських рішень на загальну ефективність роботи компанії. Оцінка ключових чинників – обсягів виданих позик, коливань відсоткових ставок або динаміки операційних витрат – забезпечує керівництво реальними даними для коригування поточної діяльності. У підсумку розрахунки формують надійну інформаційну основу для прийняття тактичних рішень та оптимізації структури розподілу капіталу підприємства.

Використання порівняльного аналізу у процесі дослідження дозволяє оцінити конкурентні позиції та адаптивність фінансової діяльності компанії на ринку. Реалізація аналітичного підходу відбувається за двома основними напрямками. Перший напрям передбачає зовнішнє порівняння (бенчмаркінг), тобто зіставлення темпів руху капіталу та рентабельності підприємства з показниками прямих конкурентів. Другим складником виступає внутрішній нормативний моніторинг, який базується на постійному співвідношенні фактичних результатів роботи із законодавчо встановленими лімітами та пруденційними вимогами Національного банку України. Системне зіставлення даних допомагає керівництву вчасно виявляти ризики порушення фінансової стабільності та гнучко реагувати на зміни ринкового й регуляторного середовища [31].

Комплексне поєднання балансових методів суттєво підвищує рівень об'єктивності аналізу, що допомагає керівництву розробляти науково обґрунтовані рішення для покращення фінансових результатів підприємства. Основна характеристика балансового підходу полягає в дотриманні принципу рівноваги між ресурсами компанії та джерелами формування капіталу. Поява

відхилень у цьому співвідношенні чітко вказує на існування внутрішніх диспропорцій або на наявність помилок у звітності.

Балансові методи аналізу фінансової діяльності мають низку суттєвих переваг, що зумовлює фундаментальне значення методології для системи сучасного менеджменту. Завдяки застосуванню балансових тотожностей керівництво компанії отримує можливість впорядкувати звітні дані та трансформувати інформацію у чітку карту руху капіталу. Такий підхід наочно розкриває внутрішні взаємозв'язки між процесами мобілізації ресурсів та векторами подальшого операційного чи інвестиційного розміщення коштів. Високий рівень універсальності та методологічна чіткість роблять аналітичний інструментарій надійною базою для комунікації з суб'єктами фінансового ринку, оскільки спільні правила розрахунків дозволяють керівникам, інвесторам та кредиторам оцінювати результати роботи на основі єдиної системи економічних показників.

Особлива цінність балансового підходу в управлінні фінансовою діяльністю полягає в можливості поєднання різних методів, адже базові тотожності слугують основою для розгортання горизонтального та вертикального аналізу, балансового зіставлення, а також факторного і порівняльного аналізу. Комплексний аналітичний синтез дозволяє менеджменту детально дослідити капітальні потоки установи, оцінити швидкість обертання коштів та ступінь ризикованості кожної управлінської операції. У підсумку, замість фрагментарного бачення окремих бухгалтерських статей, фінансовий менеджер формує цілісну динамічну модель. Отримані результати дозволяють обґрунтовувати ефективні рішення щодо оптимізації структури пасивів, підвищення ліквідності та максимізації прибутковості наявного капіталу підприємства [19].

Проте практичне застосування балансових методів має певні недоліки та обмеження. Головним мінусом виступає опора на статичні показники бухгалтерської звітності, які фіксують фінансовий стан компанії лише на конкретну дату і залишають поза увагою динаміку змін чи подальші

перспективи розвитку. Точність результатів прямо залежить від якості вихідної інформації, адже будь-які помилки в обліку або неточності у звітах призводять до викривлення підсумкових висновків. Крім того, балансові розрахунки повністю ігнорують вплив зовнішніх чинників: ринкового середовища, загальної економічної ситуації чи законодавчих змін, що суттєво знижує прогностичну цінність аналізу. Нарешті, надмірне фокусування на формалізованих цифрах без урахування якісних аспектів роботи призводить до занадто спрощеної оцінки реального стану справ підприємства.

Таблиця 1.4 - Переваги та недоліки балансових методів аналізу фінансової діяльності підприємства

Переваги	Недоліки
Базуються на офіційних даних фінансової звітності, що гарантує точність і надійність отриманих результатів.	Спираються на статичні показники, які відображають стан підприємства лише на певну дату
Простота та універсальність застосування, доступність для широкого кола користувачів	Результати залежать від точності та повноти вихідних даних, можливі викривлення
Дозволяють систематизувати інформацію про активи, зобов'язання та власний капітал	Не враховують зовнішніх факторів (ринкова кон'юнктура, макроекономічні умови, законодавчі зміни)
Забезпечують можливість комплексного використання різних видів аналізу (горизонтального, вертикального, коефіцієнтного, факторного)	Можуть призвести до надмірної формалізації аналізу та недостатнього врахування якісних аспектів діяльності
Сприяють прийняттю обґрунтованих управлінських рішень	Обмежена прогностична цінність без поєднання з іншими методами

Джерело: систематизовано автором на основі [19], [17], [28]

Таким чином, балансові методи функціонують як один із базових інструментів аналізу фінансової діяльності підприємства, проте сформовані на їхній основі аналітичні висновки не повинні мати ізольованого характеру. Задля забезпечення високої точності управлінських рішень результати балансового аналізу необхідно розглядати у синергетичному поєднанні з іншими економіко-математичними методами. Лише комплексне та системне застосування різнопланового аналітичного інструментарію дозволяє сформувати об'єктивну архітектоніку фінансової діяльності установи та ідентифікувати стратегічні вектори її можливого економічного розвитку.

Подальший етап дослідження фінансової діяльності підприємства передбачає поглиблений розбір сформованої системи фінансових показників та відносних коефіцієнтів. Перехід до коефіцієнтного аналізу дозволить трансформувати статичні звітні дані у динамічні управлінські маркери, за допомогою яких стає можливим оцінити швидкість оборотності капіталу аналізованого підприємства, виявити приховані структуроутворюючі диспропорції пасивів та обґрунтувати прикладні рекомендації щодо підвищення загальної рентабельності фінансових ресурсів компанії.

1.4 Коефіцієнтні методи аналізу фінансової діяльності підприємства

Коефіцієнтний аналіз, також відомий як R-аналіз, вважається «золотим стандартом» у аналізі фінансової діяльності. Сутність методу полягає в аналізі співвідношення між окремими статтями фінансової звітності, зокрема Балансу та Звіту про фінансові результати. Такий підхід дає змогу зменшити вплив масштабів підприємства, включно з інфляцією чи розміром активів, і забезпечує об'єктивну оцінку його реальної ефективності. Коефіцієнтний аналіз є частиною фінансового аналізу, що використовується для оцінки діяльності підприємства та прогнозування його розвитку. Він допомагає ухвалювати управлінські рішення, планувати фінансову діяльність і визначати шляхи підвищення ефективності роботи підприємства. Результати цього дослідження можуть як слугувати основою для ухвалення готових управлінських рішень, так і використовуватися як вхідні дані для наступних етапів аналізу. Зокрема, вони можуть стати базою для сценарного аналізу, стрес-тестування, кластеризації, класифікації, побудови лінійних і логістичних регресій, скорингових моделей та інших методів аналізу. [22].

Методи коефіцієнтного аналізу у сфері фінансової діяльності підприємства ґрунтуються на застосуванні системи відносних показників, які

служать інструментом для оцінки таких ключових аспектів, як ліквідність, платоспроможність, фінансова стійкість, майновий стан і рентабельність. У порівнянні з балансовими методами, їхня перевага полягає у підвищеній гнучкості. Це зумовлено можливістю здійснювати кількісний аналіз ефективності використання ресурсів і проводити зіставлення між підприємствами різних галузей та масштабів діяльності.

Сутність коефіцієнтних методів полягає у розрахунку співвідношень між певними статтями фінансової звітності. Цей підхід дає змогу трансформувати абсолютні показники в відносні, що забезпечує більшу об'єктивність у проведенні порівняльного аналізу підприємств різноманітних розмірів і профільної приналежності.

Головною метою застосування коефіцієнтних методів є визначення сильних та слабких сторін фінансової діяльності суб'єкта господарювання. Методика спрямована на оцінку його здатності виконувати фінансові зобов'язання, генерувати прибуток та підтримувати умови для подальшого сталого розвитку [49].

Таблиця 1.5 – Основні групи фінансових коефіцієнтів

Група коефіцієнтів	Сутність	Значення для аналізу
Ліквідності та платоспроможності	Визначають спроможність підприємства виконувати свої короткострокові зобов'язання	Чим вище коефіцієнт, тим краща платоспроможність
Фінансової стійкості	Характеризують структуру капіталу та залежність від зовнішніх джерел	Високий рівень автономії свідчить про незалежність від кредиторів
Ділової активності	Демонструють ефективність використання активів	Висока оборотність означає ефективне використання ресурсів
Рентабельності	Відображають прибутковість діяльності	Дозволяє оцінити здатність підприємства генерувати прибуток
Майнового стану	Характеризують структуру активів підприємства, їх склад, стан та рівень оновлення, а також частку окремих видів майна у загальній вартості активів	Дозволяють оцінити якість активів підприємства, рівень їх зносу, інвестиційну привабливість та потенціал для подальшого розвитку

Джерело: [13]

Фінансові коефіцієнти R-аналізу становлять значущу частину фінансового аналізу. Вони дозволяють перетворити абсолютні показники у відносні, що робить можливим порівняння підприємств різного масштабу та галузей. Їх існує багато, тому для регулярного аналізу кожна фірма визначає свій власний набір [24]. Методичні рекомендації Міністерства фінансів України виділяють п'ять напрямів коефіцієнтного аналізу для оцінки діяльності підприємства: коефіцієнти рентабельності, платоспроможності (або рівню ліквідності), операційної ефективності (ділової активності), майнового стану, а також фінансової стійкості [53]. Саме ці п'ять напрямів взято для більш детального розгляду.

Розглянемо більш докладно основні показники різних груп фінансових коефіцієнтів разом із формулами їх розрахунку для подальшої реалізації практичного завдання кваліфікаційної роботи у наступному розділі.

Таблиця 1.6 – Показники оцінки ліквідності та платоспроможності підприємства

№ з/п	Назва показника	Формула розрахунку	Граничні або нормативні значення	Сенс
1	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$L_1 = \frac{\text{ряд.1165}}{\text{ряд.1695}}$	$\geq 0,2 \dots 0,35$	Показує, яку частину зобов'язань підприємство може сплатити негайно.
2	Коефіцієнт швидкої (критичної) ліквідності	$L_2 = \frac{\text{ряд.1165} + \text{ряд.1160} + \text{ряд.1125} + \text{ряд.1135}}{\text{ряд.1695}}$	$\geq 0,7 \dots 1,0$	Здатність розрахуватися за борги за умови своєчасної оплати дебіторами.
3	Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	$L_3 = \frac{\text{ряд.1195}}{\text{ряд.1695}}$	$\geq 1,5 \dots 2,0$	Достатність обігових коштів для погашення короткострокових зобов'язань.
4	Чистий оборотний капітал	$\text{ЧОК} = \text{ряд.1195} - \text{ряд.1695}$	> 0	Сума власних коштів, яка залишається в обороті після покриття зобов'язань

Джерело: систематизовано автором на основі [38], [1],

Таблиця 1.7 – Показники оцінки фінансової стійкості підприємства

№ з/п	Назва показника	Формула розрахунку	Граничні або нормативні значення	Сенс
1	Коефіцієнт фінансової залежності	$K_{\text{зал}} = \frac{\text{ряд.1595} + 1695}{\text{ряд.1900}}$	$< 0,5$	Частка позикових коштів у фінансуванні активів.
2	Коефіцієнт фінансового левериджу (ризик)	$K_{\text{л}} = \frac{\text{ряд.1595} + 1695}{\text{ряд.1495}}$	$\leq 1,0$	Співвідношення позикового капіталу до власного.
3	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$K_{\text{ман}} = \frac{\text{ряд.1195} - 1695}{\text{ряд.1495}}$	$0,2 \dots 0,5$	Здатність підприємства підтримувати мобільність власних коштів.
4	Коефіцієнт автономії (незалежності)	$K_{\text{авт}} = \frac{\text{ряд.1495}}{\text{ряд.1900}}$	$\geq 0,5$	Частка власного капіталу в загальній вартості майна.

Джерело: систематизовано автором на основі [38], [3],

Таблиця 1.8 – Показники оцінки ділової активності (оборотності) підприємства

№ з/п	Назва показника	Формула розрахунку	Значення	Сенс
1	Коефіцієнт оборотності активів	$K_{\text{оа}} = \frac{\text{ряд.2000 (Ф2)}}{\text{сер.ряд.1900 (Ф1)}}$	Динаміка до зростання	Скільки виручки приносить кожна гривня, вкладена в активи
2	Оборотність дебіторської заборгованості (в днях)	$T_{\text{дз}} = \frac{\text{сер.ряд.1125} * 360}{\text{ряд.2000 (Ф2)}}$	Динаміка до зниження	Швидкість повернення грошей від клієнтів (у днях)
3	Оборотність запасів (в днях)	$T_{\text{зап}} = \frac{\text{сер.ряд.1100} * 360}{\text{ряд.2050 (Ф2)}}$	Динаміка до зниження	Кількість днів, протягом яких запаси перебувають на складі
4	Тривалість операційного циклу	$T_{\text{оц}} = T_{\text{дз}} + T_{\text{зап}}$	Мінімізація	Загальний час від закупівлі сировини до отримання грошей за товар

Джерело: систематизовано автором на основі [38], [36],

Зазначимо, що жоден із наведених показників не може розглядатися ізольовано. Лише системний аналіз усіх п'яти груп коефіцієнтів дає змогу

сформувати об'єктивний висновок про стан фінансової діяльності аналізованого підприємства. Наприклад, високі показники рентабельності (Таблиця 1.9) можуть супроводжуватися критичним рівнем ліквідності (Таблиця 1.6), що свідчить про агресивну фінансову стратегію, яка загрожує платоспроможності підприємства в короткостроковому періоді.

Таблиця 1.9 – Показники оцінки рентабельності підприємства

№	Назва показника	Формула розрахунку	Значення	Сенс
1	Рентабельність активів (ROA)	$ROA = \frac{\text{ряд.2350 (Ф2)}}{\text{сер.ряд.1900 (Ф1)}} * 100\%$	> 0	Ефективність використання всього майна підприємства
2	Рентабельність власного капіталу (ROE)	$ROE = \frac{\text{ряд.2350 (Ф2)}}{\text{сер.ряд.1495 (Ф1)}} * 100\%$	≥ відсоткової ставки по депозитах	Віддача на інвестиції власників (найважливіший для інвесторів)
3	Рентабельність продажу (за чистим прибутком)	$ROS = \frac{\text{ряд.2350 (Ф2)}}{\text{ряд.2000 (Ф2)}} * 100\%$	Залежить від галузі	Частка чистого прибутку у кожній гривні виручки
4	Рентабельність операційної діяльності	$R_{оп} = \frac{\text{ряд.2190 (Ф2)}}{\text{ряд.2050 (Ф2)}} * 100\%$	Динаміка до зростання	Співвідношення результату операційної діяльності до витрат

Джерело: систематизовано автором на основі [38], [43]

Для об'єктів дослідження з високою часткою грошового обігу, таких як ломбарди, пріоритетним є моніторинг показників ділової активності та ліквідності, оскільки швидкість оборотності капіталу безпосередньо визначає обсяг генерованого прибутку [13]. Висока питома вага оборотних активів у структурі майна ломбарду (Таблиця 1.10) зумовлена специфікою діяльності, де основним активом є грошові кошти, призначені для видачі позик, що вимагає особливого підходу до аналізу швидкості їхнього обороту.

Результати розрахунків, проведених за наведеними формулами коефіцієнтів, стають інформаційним підґрунтям для прийняття тактичних та стратегічних управлінських рішень. Зокрема, негативна динаміка коефіцієнтів майнового стану (Таблиця 1.10) може стати сигналом для модернізації технічної бази ломбарду, а зниження коефіцієнта автономії (Таблиця 1.7) – вимагати перегляду кредитної політики підприємства.

Таблиця 1.10 – Показники оцінки майнового стану підприємства

№ з/п	Назва показника	Формула розрахунку	Граничні або нормативні значення	Сенс
1	Коефіцієнт зносу основних засобів	$K_{\text{зн}} = \frac{\text{ряд.1012}}{\text{ряд.1011}}$	$\leq 0,5$ (бажано)	Показує ступінь зношеності матеріально-технічної бази
2	Коефіцієнт оновлення основних засобів	$K_{\text{он}} = \frac{\text{ряд.1011нак.п.}}{\text{ряд.1011нап.п.}}$	Динаміка до зростання	Відображає інтенсивність введення в експлуатацію нових активів
3	Коефіцієнт реальної вартості майна	$K_{\text{рвм}} = \frac{\text{ряд.1011} + \text{ряд.1100} + \text{ряд.1125}}{\text{ряд.1900}}$	$> 0,5$	Частка виробничого потенціалу в загальній вартості активів
4	Частка оборотних активів у майні	$K_{\text{оа}} = \frac{\text{ряд.1195}}{\text{ряд.1900}}$	Для ломбардів – висока ($> 0,8$)	Показує мобільність майна підприємства
5	Коефіцієнт придатності	$K_{\text{пр}} = 1 - K_{\text{зн}}$	$\geq 0,5$	Частка вартості основних засобів, що залишилася до списання

Джерело: систематизовано автором на основі [38], [33]

Таким чином, сформована система показників є універсальним інструментом фінансової діагностики, який дозволяє не лише констатувати фактичний стан, а й моделювати майбутні фінансові результати в умовах мінливого ринкового середовища

Коефіцієнтні методи мають низку суттєвих переваг: вони дозволяють проводити порівняння між підприємствами різного масштабу, забезпечують комплексний аналіз фінансової діяльності, допомагають визначити тенденції у розвитку компанії, а також є зручними у використанні для фінансового планування та прогнозування. До того ж, фінансові коефіцієнти слугують важливими орієнтирами для менеджменту, допомагаючи виявляти проблемні аспекти діяльності підприємства та визначати напрями для їхнього вдосконалення.

Разом із тим, коефіцієнтний аналіз має низку обмежень, які впливають на його практичне застосування: залежність від достовірності та якості

фінансової звітності підприємства; вірогідність неоднозначного тлумачення отриманих показників; відсутність універсальних нормативних значень, які були б однаково прийнятними для всіх суб'єктів господарювання; статичний характер розрахунків, що відображають ситуацію лише на конкретну дату [8].

З огляду на ці чинники, для забезпечення більш об'єктивного і комплексного розуміння фінансової діяльності організації доцільно інтегрувати коефіцієнтний аналіз з іншими методами фінансового аналізу.

1.5 Комплексні методи оцінки фінансової діяльності підприємства

Комплексна оцінка фінансової діяльності полягає в об'єднанні окремих показників у єдиний інтегральний індикатор, що дає змогу сформулювати узагальнений висновок про фінансову діяльність підприємства. На відміну від часткових методів, що охоплюють лише певні аспекти діяльності, комплексні підходи дозволяють сформулювати всебічне уявлення про діяльність підприємства. На думку Г. О. Швиданенко, потреба у такому підході виникає через те, що окремі коефіцієнти можуть демонструвати суперечливу динаміку. Наприклад, підвищення рентабельності може супроводжуватися погіршенням ліквідності [51].

У сучасній практиці фінансового аналізу вирізняють кілька ключових груп комплексних методів.

1. Бально-рейтингові моделі. Ці методи передбачають оцінку фінансових коефіцієнтів шляхом присвоєння балів залежно від їх відповідності встановленим нормативам. О. О. Терещенко зазначає, що такий підхід дає змогу ранжувати підприємства за рівнем фінансової надійності, що є вкрай важливим для небанківських фінансових установ при визначенні їхньої конкурентоспроможності [48].

Алгоритм побудови моделі включає наступні етапи:

- відбір системи показників: вибір 5–10 найбільш інформативних коефіцієнтів (наприклад, К-загальної ліквідності, К-автономії, рентабельність активів);
- класифікація значень: розподіл показників на класи (наприклад, від 1 до 5), де 1 – найвищий рівень фінансової стійкості, 5 – передкризовий стан;
- визначення вагових індексів (W_i): установлення значимості кожного коефіцієнта (сума ваг повинна дорівнювати 1);
- розрахунок інтегрального бала (R):

$$R = \sum_{i=1}^n (K_i \cdot W_i) \quad (1.1)$$

де K_i – бальна оцінка i -го показника, W_i – його вага [12].

За результатами розрахунку інтегрального показника визначається клас фінансового стану підприємства окремо для кожного періоду.

I клас – підприємства з абсолютною фінансовою стійкістю, для яких ризик банкрутства є мінімальним.

II клас – компанії, що мають незначні відхилення від нормальних показників, але володіють високим потенціалом для погашення кредитних зобов'язань.

III клас – організації зі середнім фінансовим станом, який оцінюється як задовільний, однак вимагає оперативних заходів для його покращення.

IV клас – підприємства, що перебувають у нестійкому фінансовому стані з високим ризиком втрат.

V клас – кризові підприємства, які практично знаходяться на межі банкрутства, мають високий рівень неплатежів [41].

2. Математичні моделі прогнозування банкрутства (Z-рахунки).

Метод дискримінантного аналізу використовується для оцінки ймовірності фінансового краху на основі вагових коефіцієнтів. Найпоширенішими з них є:

– модель Е. Альтмана: класична п'ятифакторна модель, що слугує інструментом оцінки ймовірності банкрутства акціонерних товариств, яка має наступний вигляд:

$$Z = 1,2X_1 + 1,4X_2 + 3,3X_3 + 0,6X_4 + 1,0X_5, \quad (1.2)$$

де X_1 – відношення робочого капіталу до суми активів;

X_2 – рентабельність активів (за нерозподіленим прибутком);

X_3 – рівень доходності активів (ЕВІТ / сума активів);

X_4 – ринкова вартість власного капіталу / позиковий капітал;

X_5 – оборотність активів (виручка / активи).

Критерії оцінки: якщо $Z < 1,81$ – ймовірність банкрутства дуже висока; $Z > 2,99$ – фінансовий стан стабільний [50].

– модель Р. Таффлера: британська модель, орієнтована переважно на аналіз прибутковості та фінансових ризиків [29].

$$Z = 0,53X_1 + 0,13X_2 + 0,18X_3 + 0,16X_4, \quad (1.3)$$

де X_1 – відношення прибутку від реалізації до суми короткострокових зобов'язань;

X_2 – відношення оборотних активів до суми зобов'язань;

X_3 – відношення короткострокових зобов'язань до суми активів;

X_4 – відношення виручки до суми активів;

Критерії оцінки: при $Z > 0,3$, то довгострокові перспективи непогані, якщо ж $Z < 0,2$ – існує висока вірогідність банкрутства.

– вітчизняні моделі, наприклад, модель О. Терещенка: адаптовані до реалій українського обліку та оподаткування [50]. Зважаючи на те, що зарубіжні моделі нерідко демонструють низьку точність у контексті української транзитивної економіки, О. О. Терещенко запропонував

адаптовану модель, яка враховує унікальні риси вітчизняної фінансової звітності та специфіку процесів формування прибутку:

$$Z = 1,5X_1 + 0,08X_2 + 10X_3 + 5X_4 + 0,3X_5 + 0,1X_6, \quad (1.4)$$

де X_1 – відношення грошових надходжень до зобов'язань;

X_2 – відношення валюти балансу до зобов'язань;

X_3 – відношення чистого прибутку до середньорічної суми активів;

X_4 – відношення прибутку до виручки;

X_5 – відношення виробничих запасів до виручки;

X_6 – відношення виручки до основного капіталу.

Критерії оцінювання наступні: $Z > 2$ – підприємство вважається фінансово стійким, і ризик банкрутства відсутній;

$1 < Z < 2$ – фінансова рівновага порушена, але при переході підприємства на антикризове управління загроза банкрутства мінімізується;

$0 < Z < 1$ – існує високий ризик банкрутства, якщо підприємство не вживе санаційних заходів;

$Z < 0$ – підприємство перебуває у стані напівбанкрутства.

Показники ліквідності, структури капіталу, рентабельності та оборотності є ключовими елементами для аналізу фінансової діяльності підприємств. На думку О. О. Терещенка, саме застосування такого підходу дає змогу найбільш точно ідентифікувати кризові явища в українських підприємствах, оскільки він ґрунтується на реальних статистичних даних, що відображають діяльність вітчизняних суб'єктів господарювання [48].

3. Матричні методи та моніторинг НБУ. Комплексна оцінка діяльності фінансових компаній і ломбардів регламентується вимогами щодо показників капіталу та ліквідності, визначеними Національним банком України. НБУ застосовує ризик-орієнтований підхід, що враховує достатність власного капіталу та якість активів [40].

4. Система збалансованих показників (Balanced Scorecard – BSC). Метод, розроблений у 1990-х роках Р. Капланом і Д. Нортон, який дозволяє оцінювати фінансову діяльність не тільки через призму бухгалтерських звітів, а й враховуючи внутрішні бізнес-процеси та рівень задоволеності клієнтів. Система збалансованих показників розробляється поетапно, дотримуючись логічної послідовності. В її основі лежать чотири ключові етапи побудови, що супроводжуються прикладами та рекомендаціями для успішного впровадження. Ці підходи слід враховувати з метою ефективного досягнення стратегічних цілей компанії.

Крок 0. Наявність стратегії розвитку компанії. Для фінансистів базовий період, або точка відліку, часто є важливим моментом при плануванні інвестицій. У контексті збалансованої системи показників (BSC) ця точка старту означає наявність у компанії чітко визначеної стратегії розвитку.

Крок 1. Розробка стратегічної карти. Це ключовий документ, який візуалізує стратегію компанії через визначення стратегічних цілей (objectives) та встановлення причинно-наслідкових зв'язків (cause and effect linkages) між ними. На цьому етапі також визначаються основні фактори для кожної перспективи.

Крок 2. Створення таблиці показників. У таблиці зазначаються цільові значення та стратегічні ініціативи, спрямовані на досягнення цих показників.

Крок 3 передбачає створення паспорта для кожного показника, в якому детально описують усі аспекти його розрахунку. Це включає формули, алгоритми, поточні та цільові значення, а також інформацію про відповідальних осіб.

Крок 4 полягає у відображенні факторів KPI на картах керівників і співробітників. У цьому процесі здійснюється постановка цілей і їх подальша декомпозиція для ефективного управління [13].

Комплексні методи оцінки фінансової діяльності дають змогу подолати обмеженість окремих коефіцієнтів і створити цілісний образ діяльності підприємства. Використання бально-рейтингових моделей та Z-рахунків,

зокрема адаптованої моделі О. Терещенка, забезпечує високу точність у прогнозуванні ризиків банкрутства, що є надзвичайно важливим для гарантування фінансової безпеки підприємств. У той же час впровадження Системи збалансованих показників (BSC) дозволяє інтегрувати фінансові індикатори зі стратегічними цілями розвитку, формуючи стійку основу для обґрунтування перспектив покращення діяльності компанії в умовах динамічного ринку фінансових послуг і регуляторного нагляду з боку НБУ.

Таблиця 1.6 – Переваги та недоліки комплексних методів оцінки фінансової діяльності підприємства

Переваги	Недоліки
1. Чіткість висновків. Комплексні методи надають єдиний підсумковий показник (бал або Z-рахунок), що спрощує класифікацію фінансового стану підприємства, на відміну від аналізу окремих коефіцієнтів.	1. Суб'єктивність вагових коефіцієнтів. У бально-рейтингових моделях важливість показників часто визначається експертами, що може вплинути на об'єктивність фінального результату.
2. Прогностична ефективність. Математичні моделі, такі як Z-рахунки, можуть ідентифікувати ознаки можливого банкрутства за 1–2 роки до його виникнення, забезпечуючи стратегічну перевагу для вжиття антикризових заходів.	2. Залежність від якості фінансової звітності. Неточності або маніпуляції із даними звітності (наприклад, приховування проблемної дебіторської заборгованості) значно знижують достовірність математичних моделей.
3. Можливість порівняння (бенчмаркінг). Бально-рейтингові системи дозволяють зіставляти організації, незалежно від їхньої різної фінансової бази, оскільки враховуються відносні інтегральні показники.	3. Важкість адаптації. Використання закордонних моделей, таких як моделі Альтмана або Таффлера, може бути проблематичним через розбіжності у стандартах обліку, рівень інфляції та специфіку капіталу українських компаній.
4. Орієнтація на стратегічні цілі. Методи, такі як система збалансованих показників (BSC), поєднують поточний фінансовий стан з довгостроковими цілями компанії, беручи до уваги клієнтську базу та персонал.	4. Трудомісткість реалізації. Інтеграція більш складних систем, наприклад BSC, потребує значних витрат часу, ресурсів і високої професійної підготовки аналітиків, що часто виявляється недосяжним для малих фінансових організацій.

Джерело: систематизовано автором на основі [44], [19], [24].

Вкрай важливо зазначити, що процес аналізу фінансової діяльності підприємства стикається з низкою труднощів, викликаних факторами, такими як економічна нестабільність, політична невизначеність і низька стійкість законодавчих норм. У сучасній українській практиці аудиту та фінансового аналізу використовується широкий спектр різноманітних методик, і основним завданням кожного підприємства стає розробка власного підходу до оцінки

свої фінансової діяльності. Цей підхід повинен забезпечувати максимальну ефективність і достовірність даних, необхідних для прийняття обґрунтованих управлінських рішень керівниками чи власниками.

Враховуючи зовнішні ризики та особливості фінансово-господарської діяльності, методика аналізу для кожного підприємства має формуватися індивідуально. Вона повинна враховувати мету проведення аналізу, внутрішні та зовнішні ризики, специфіку виробничої діяльності, організаційно-правову форму суб'єкта господарювання, галузеву належність, природно-кліматичні умови, технічний стан обладнання, розвиток технологій, а також аспекти міжнародної співпраці. Крім того, фінансову діяльність підприємства слід регулярно та комплексно оцінювати із застосуванням різноманітних методів, прийомів і підходів до аналізу. Це дозволить отримати цілісне уявлення про поточний стан бізнесу і сприятиме прийняттю ефективних управлінських заходів [3].

Розібравшись із теоретико-методичними основи аналізу фінансової діяльності, складемо послідовність подальшого дослідження (див. рис. 1.4).

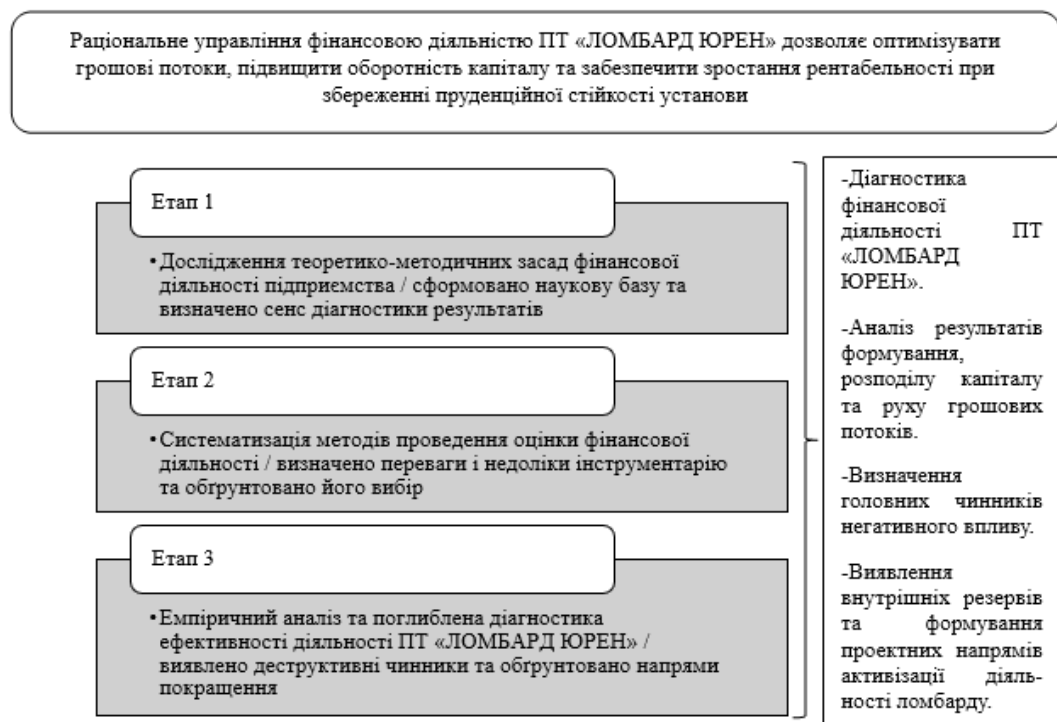

Рисунок 1.4. – Структурно-логічна схема реалізації дослідження фінансової діяльності ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН»

Висновки за розділом 1

На основі аналізу різноманітних джерел інформації, визначено сутність фінансової діяльності підприємства під якою розуміємо сукупність процесів і економічних відносин, пов'язаних із формуванням, розподілом, перерозподілом та використанням фінансових ресурсів, спрямованих на забезпечення ефективного функціонування підприємства та досягнення його стратегічних і поточних цілей. Показано, що ефективне та раціональне здійснення всіх видів діяльності бізнес-суб'єкту можливе лише за належного фінансування, отже за умови належної організації та управління фінансовими ресурсами. Зміст цього напрямку охоплює мобілізацію капіталу разом з операційними та інвестиційними процесами, а стан системи залежить від сукупного впливу внутрішніх управлінських рішень та зовнішніх кон'юнктурних чинників.

Оцінювання фінансової діяльності виступає критично важливим інструментом менеджменту, оскільки дозволяє своєчасно виявляти внутрішні проблемні зони, аналізувати ефективність використання наявного капіталу та прогнозувати подальший розвиток бізнесу. Значення такої аналітики полягає у формуванні об'єктивної інформаційної бази для ухвалення обґрунтованих управлінських рішень, оптимізації грошових потоків, прискорення оборотності ресурсів та підвищення загальної рентабельності підприємства.

Систематизація методичних підходів дозволяє виокремити три ключові групи аналітичного інструментарію, кожна з яких має специфічні переваги та обмеження:

1. Балансові методи виступають основою дослідження структури активів і пасивів та пошуку внутрішніх дисбалансів. Головний плюс полягає в опорі на офіційну фінансову звітність, а суттєвими мінусами виступають статичність розрахунків та ігнорування інфляційних процесів.

2. Коефіцієнтні методи (R-аналіз) забезпечують комплексну відносну оцінку ліквідності, платоспроможності, майнового стану, фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності. Головна перевага полягає в можливості вільного порівняння фірм різних масштабів, а недолік пов'язаний із прямою залежністю від якості звітності та браком універсальних ринкових нормативів.

3. Комплексні методи (бально-рейтингові системи, Z-моделі банкрутства, бенчмаркінг) формують інтегральну характеристику та відкривають можливість для завчасного прогнозування ризиків. Проте подібний інструментарій відрізняється високою складністю в практичному застосуванні та потребує великих обсягів різнопланової інформації.

Об'єктивна оцінка фінансових процесів досягається виключно через комплексне поєднання балансових, коефіцієнтних та інтегрованих інструментів з урахуванням галузевої специфіки. Напрацьовані теоретичні та методичні засади виступають базою для подальшого практичного аналізу фінансової діяльності ПТ «Ломбард ЮРЕН», викладеного у наступному розділі дипломної роботи.

РОЗДІЛ 2 ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЇЇ ЕФЕКТИВНОСТІ В ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН»

2.1 Організаційно-економічна характеристика ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» та аналіз основних показників діяльності підприємства

Об'єктом дослідження даної роботи є діяльність ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН», повне найменування фінансової установи – Повне Товариство «Ломбард Юрен Варгола Ю.В. і компанія», засновником і власником компанії виступає Варгола Юрій Віталійович (99,98%), директором – Варгола Євген Юрійович. Підприємство зареєстровано 15.03.1999 р., що свідчить про значний досвід роботи на ринку фінансових послуг України та високий рівень адаптивності до економічних змін. Юридична адреса товариства: 65011, Україна, Одеська обл., місто Одеса, вулиця Успенська, будинок 77 квартира 11. Основним видом діяльності за КВЕД є 64.92 – Інші види кредитування, що включає надання короткострокових позик фізичним особам під заставу майна [42].

На сьогодні підприємство налічує у своїй структурі 4 відділення у кожному районі міста Одеса. За інформацією, наданою на власному сайті, ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» є найбільшим ломбардом у місті [21]. Розмір статутного капіталу юридичної особи складає 20 000 тис. грн [42], а за законом України «Про ломбарди і ломбардну діяльність» розмір статутного капіталу ломбарду не може бути менше 500 тис. грн [11], отже фактичний обсяг капіталізації аналізованого підприємства перевищує нормативний мінімум у 40 разів.

Основними напрямками діяльності підприємства є:

- надання фінансових кредитів під заставу виробів із дорогоцінних металів та каміння;

– кредитування під заставу побутової техніки, електроніки та засобів зв'язку;

– супутня діяльність: оцінка майна, надання консультаційних послуг у сфері кредитування [20].

Організаційно-правова форма підприємства (повне товариство) передбачає солідарну відповідальність учасників за зобов'язаннями підприємства всім своїм майном, що традиційно підвищує рівень довіри з боку клієнтів та регулятора. Як було визначено, серед засновників підприємства одна особа, що говорить про повну юридичну відповідальність саме Варголи Є.Ю.

Організаційна структура компанії є лінійно-функціональною (рис. 2.1) та умовно розділена на три рівні управління: вищий, функціональний та операційний.

Вищий рівень системи управління формують директор (керівник) та головний бухгалтер. Директор здійснює загальне керівництво підприємством та ухвалює весь комплекс стратегічних рішень (адміністративних, організаційних, кадрових та фінансових), тоді як головний бухгалтер відповідає за формування фінансової політики, ведення обліку та забезпечення фіскальної дисципліни.

Функціональний рівень системи управління складається з юридичного відділу, служби безпеки та відділу оцінки й внутрішнього аудиту. Зазначені підрозділи забезпечують фахову підтримку бізнесу, здійснюють правовий супровід операцій, мінімізують комерційні ризики та контролюють дотримання внутрішніх стандартів і вимог Регулятора (НБУ).

Мережа відокремлених ломбардних відділень (точок) в Одесі, де безпосередньо працюють експерти-оцінювачі та касири представляють операційний рівень. На цьому рівні експерти-оцінювачі та касири безпосередньо взаємодіють із клієнтами, здійснюють оцінку майна, оформлюють заставні квитанції та забезпечують щоденний рух готівкових коштів.

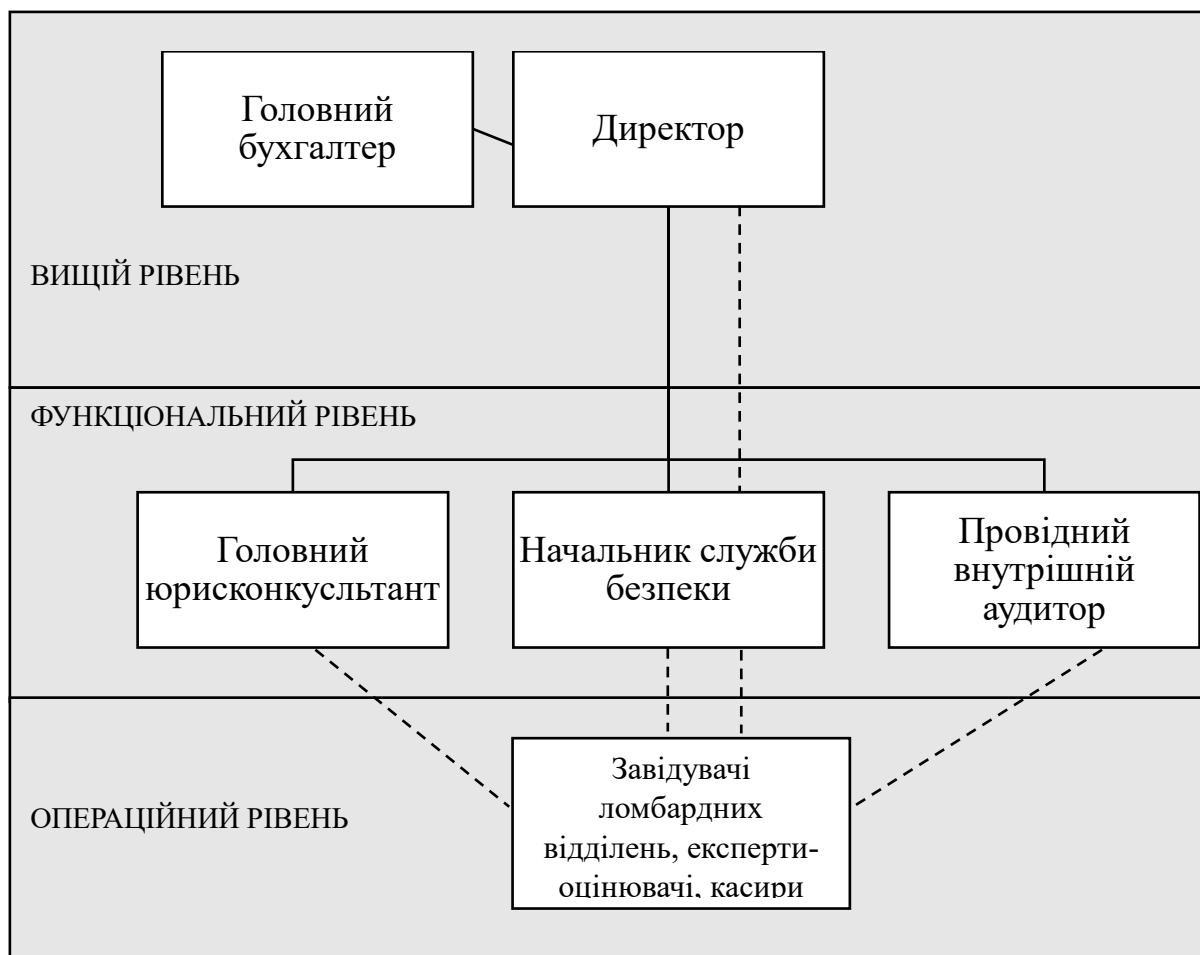

Рисунок 2.1 – Організаційна структура ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН»

Аналіз розподілу управлінських функцій у ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» свідчить про надмірну централізацію фінансових рішень на вищому рівні – безпосередньо уособленні директора та головного бухгалтера. За відсутності виділеного фінансового директора або спеціалізованого аналітичного відділу, функції управління ризиками (ризик-менеджменту), управління ліквідністю та стратегічного планування покладаються на бухгалтерську службу. Це створює управлінську деформацію: замість випереджального фінансового моделювання та пошуку FinTech-інновацій, увага менеджменту концентрується на фіскальному обліку та виконанні нормативів НБУ. Як наслідок, фінансова діяльність установи набуває реактивного характеру (реагування на події, що вже відбулися), а не проактивного (прогнозування ринкових трендів).

Згідно з даними офіційного сайту, стратегія ломбарду базується на принципах оперативності (оформлення позики за 5–10 хвилин) та гнучкості відсоткових ставок (від 0,1% в день) залежно від терміну та суми кредиту [20].

Організаційна характеристика ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» має свою специфіку, оскільки йдеться про небанківську фінансову установу. Для звичайного виробничого чи торговельного підприємства кредити й капітал – це допоміжні інструменти, а для ломбарду фінансова діяльність є ядром його існування. Операційна діяльність для ломбардів – це безпосередньо видача позик одеситам та збір відсотків. Інвестиційна діяльність – це купівля сейфів, обладнання та відкриття нових точок.

На ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» фінансова діяльність за останні роки була пасивною (консервативною) – вони фінансувалися виключно за рахунок накопиченого власного капіталу (94.6% пасивів) і повністю відмовлялися від зовнішніх запозичень.

Для оцінки економічного становища ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» необхідно проаналізувати динаміку ключових фінансових показників за останні звітні періоди (2022–2025 рр.). На основі відкритих фінансових даних Опендатабот, сформовано аналітичну таблицю (див. табл. 2.1).

Таблиця 2.1 – Динаміка основних фінансових показників діяльності ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» за 2022-2025 рр

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.
Дохід (виручка), тис. грн	3 737	4 691	5 941	8 026
Динаміка доходів, %	-	25,53	26,65	35,10
Чистий прибуток, тис. грн	103	133	207	151
Динаміка чистого прибутку, %	-	29,12	55,63	-27,05
Рентабельність продаж, %	2,76	2,84	3,48	1,88
Активи, тис. грн	23 584	23 172	21 349	23 595
Зобов'язання, тис. грн	110	89	122	129

Джерело: [42]

Аналіз даних таблиці 2.1 дозволяє констатувати тенденцію до зростання доходів при скороченні чистого прибутку і зменшення

ефективності діяльності ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН». Протягом 2022–2024 рр. підприємство демонструвало стійкий позитивний тренд: приріст доходу супроводжувався випереджаючим зростанням чистого прибутку (у 2024 році чистий прибуток зріс на рекордні 55,63%, досягнувши 207 тис. грн, а рентабельність продажів склала максимальні 3,48%). Проте у 2025 році фінансова модель зазнала деструктивного зламу через прояв ефекту "ножиць витрат". Попри безпрецедентне нарощення операційного доходу на 35,10% (до 8 026 тис. грн), чистий прибуток стрімко скоротився на 27,05% – до 151 тис. грн, а рентабельність продажів упала до критичного мінімуму у 1,88%. Це свідчить про те, що екстенсивне розширення діяльності у 2025 році відбулося за рахунок непропорційного роздування операційних та адміністративних витрат (оренда, інфляційне підвищення заробітної платні, утримання мережі), які повністю поглинули ефект від зростання виручки.

Динаміка чистого прибутку підприємства демонструє суперечливі тенденції. У 2024 році спостерігалось зростання прибутку до 207 тис. грн (+55,63% відносно попереднього періоду), проте за підсумками 2025 року показник знизився до 151 тис. грн, що означає падіння на 27,05%. Наслідком цього стало скорочення рівня рентабельності продаж з 3,48% до 1,88%. Об'єктивний аналіз фінансової звітності підприємства показує, що таке падіння прибутковості не є випадковим і викликане конкретними внутрішніми чинниками, а саме випереджаючим зростанням операційних витрат установи на тлі уповільнення темпів дохідності. Головними деструктивними факторами виступають:

- стрімке зростання витрат на збут та адміністративних видатків, пов'язане з утриманням та матеріально-технічним забезпеченням мережі з 4 відокремлених ломбардних відділень в умовах інфляційного тиску на ринку;

- збільшення фонду оплати праці та супутніх соціальних відрахувань, що безпосередньо зумовлено розширенням штату операційного персоналу установи з 14 до 16 осіб у 2025 році [42] для

обслуговування нових точок. Таким чином, розходження між динамікою валових доходів та чистим фінансовим результатом підтверджує неефективність контролю за операційною накладкою, коли розширення масштабів бізнесу призводить до зниження його питомої прибутковості.

Особливе значення має структура фінансових потоків від надання мікрокредитів, де понад 80 відсотків операційного доходу формується за рахунок відсоткових надходжень. Аналіз фінансових результатів засвідчує, що загальна динаміка доходів залишається позитивною, проте кінцева продуктивність капіталу знижується у 2025 році. Скорочення чистого прибутку на 27% та падіння рентабельності викликані не зовнішнім тиском ринку чи зниженням попиту, а суто внутрішніми чинниками. Головна причина криється у прорахунках під час планування операційного бюджету, що призвело до випереджаючого зростання витрат на збут та адміністративне утримання чотирьох відокремлених відділень порівняно з темпами приросту відсоткових доходів. Відтак, капітал компанії частково втрачає свою ефективність внаслідок внутрішніх диспропорцій між доходами та операційними накладними витратами, а не через падіння обсягів кредитування.

Таблиця 2.2 – Динаміка та структура активів ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» за 2022–2024 рр.

Найменування показника	2022 р., тис. грн	2022 р., % до валюти	2023 р., тис. грн	2023 р., % до валюти	2024 р., тис. грн	2024 р., % до валюти
I. Необоротні активи	2404	10,19	2007	8,66	2015	9,44
II. Оборотні активи, у тому числі:	21180	89,81	21156	91,34	19334	90,56
Запаси	74	0,31	41	0,18	41	0,19
Поточна дебіторська заборгованість за фінансовими кредитами	10730	45,50	10615	45,81	14399	67,45
Гроші та їх еквіваленти (усього)	941	3,99	1359	5,86	1355	6,35
в т.ч. готівка в касі	896	3,80	1306	5,64	445	2,08
БАЛАНС (Валюта активу)	23584	100	23172	100	21349	100

Джерело: розраховано автором на основі [14], [15], [16]

Аналіз джерел фінансування ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» свідчить про надзвичайно низький обсяг зобов'язань відносно загальної вартості активів підприємства, який протягом досліджуваного періоду стабільно становить < 1%. Зважаючи на дані офіційного бухгалтерського Балансу компанії, такі зобов'язання є виключно поточними (короткостроковими) і сформовані за рахунок поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи й послуги, а також поточних розрахунків за податковими платежами з бюджетом. Довгострокові зобов'язання у структурі пасивів установи повністю відсутні, що відображає специфіку залучення ресурсів у мікрофінансовому секторі.

Зазначена архітектура капіталу є свідченням того, що операційна та інвестиційна діяльність ломбарду більш ніж на 99 відсотків забезпечується за рахунок власного капіталу його засновників. Така фінансова структура мінімізує будь-які ризики втрати ліквідності й надійно захищає установу від загрози банкрутства. Водночас повна відсутність довгострокових позикових ресурсів та зовнішніх кредитів вказує на невикористаний потенціал ефекту «фінансового важеля» (фінансового левериджу). Залучення додаткових кредитних ресурсів у перспективі дозволило б компанії суттєво масштабувати свій кредитний портфель та підвищити кінцеву рентабельність власного капіталу.

Специфіка діяльності небанківської фінансової установи зумовлює й особливу структуру Активів Балансу підприємства, яка суттєво відрізняється від класичних промислових чи торговельних компаній. Для стабільного розвитку ломбардного бізнесу фундаментальним орієнтиром виступає перевищення темпів зростання операційних доходів над темпами нарощування запозичених коштів. Основну частину майна ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» складають саме високоліквідні оборотні кошти, а саме: «Гроші та їх еквіваленти» та «Поточна дебіторська заборгованість за фінансовими кредитами та розрахунками».

Динаміка майнового потенціалу за 2022–2024 роки демонструє високу мобільність капіталу фірми. Станом на кінець 2022 року загальна валюта

балансу становила 23 584 тис. грн, з яких на грошові кошти припадало 941 тис. грн, де переважна частина ресурсів у сумі 896 тис. грн перебувала безпосередньо у формі готівки. Така значна частка готівкової маси є природною для ломбардів, оскільки видача мікропозик та розрахунки з позичальниками здійснюються безпосередньо через операційні каси відокремлених відділень компанії. Загальний дебіторський портфель за наданими фінансовими кредитами на кінець 2022 року складав 10 730 тис. грн.

Протягом 2023–2024 років менеджмент компанії провів успішну оптимізацію структури майна. Загальна валюта балансу на кінець 2024 року склала 21 349 тис. грн, проте обсяг реальних робочих активів суттєво зріс. Зокрема, поточна дебіторська заборгованість збільшилася до 14 399 тис. грн, що становить уже 67,45 відсотка від усієї вартості активів установи. Наявність такої структури підтверджує, що підприємство не накопичує зайвих матеріальних запасів чи надлишкових необоротних засобів, а цілеспрямовано трансформує вільний капітал у робочі активи, які безпосередньо генерують стабільний відсотковий дохід.

Якість сформованих активів ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» за підсумками досліджуваного періоду можна оцінити як високу, що обґрунтовується такими ідентифікованими факторами: наявність повного заставного забезпечення, мінімальна питома вага неліквідних активів, а також оптимальність касових залишків.

За даними офіційних аудиторських звітів установи, переважна частина дебіторського портфеля (12 038 тис. грн станом на кінець 2024 року) представлена безпосередньо фінансовими кредитами, які повністю забезпечені ліквідним майном клієнтів (дорогоцінними металами та побутовою технікою). Це зводить до мінімуму ризику неповернення коштів, оскільки у разі дефолту позичальника ломбард оперативно компенсує фінансові втрати шляхом реалізації предметів застави. За строками

погашення більша частина портфеля є короткостроковою (до 3 місяців – 8 309 тис. грн), що гарантує високу швидкість обертання капіталу.

Компанія успішно уникає хронічного «заморожування» оборотних коштів у залежалих матеріальних запасах. Питома вага запасів (ряд. 1100) є мізерною і стабільно утримується на рівні 41–74 тис. грн (не більше 0,31% від валюти балансу). Необоротні активи (2 015 тис. грн на кінець 2024 року) представлені виключно основними засобами та нерухомим майном (1 753 тис. грн), які безпосередньо забезпечують повноцінне функціонування діючої мережі відділень в місті Одеса.

Сформований рівень грошових коштів та їх еквівалентів (1 355 тис. грн станом на кінець 2024 року) відображає готовність установи до миттєвого задоволення споживчого попиту клієнтів на мікrokредити. Це є критично важливим параметром для збереження та розширення ринкової частки компанії на регіональному фінансовому ринку.

Водночас незначні коливання загального обсягу активів (з 23,58 млн грн у 2022 році до 21,35 млн грн у 2024 році) на тлі стрімкого зростання доходів фірми (з 3 737 тис. грн до 5 941 тис. грн) свідчать про успішну інтенсифікацію використання майнового потенціалу. Кожна гривня, інвестована в активи ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН», почала обертатися швидше, що є чітким позитивним індикатором підвищення загальної операційної та управлінської ефективності менеджменту компанії.

Для наочності проведемо SWOT-аналіз підприємства для комплексного оцінювання його ринкових позицій, що дозволить систематизувати якісні характеристики діяльності установи, зіставивши внутрішні ресурси та компетенції ломбарду з динамічними викликами зовнішнього середовища. Це дасть змогу не лише ідентифікувати ключові конкурентні переваги, що забезпечили підприємству багаторічне лідерство на ринку м. Одеси, а й виявити приховані загрози та стратегічні прогалини, які спричинили зниження рентабельності в останньому звітному періоді (див. табл. 2.3).

Таблиця 2.3 – SWOT-матриця ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН»

S – сильні сторони: 1. Досвід та репутація: робота на ринку понад 25 років, статус одного з найбільших ломбардів Одеси. 2. Фінансова незалежність: майже 100% фінансування активів за рахунок власного капіталу (мінімальні зобов'язання). 3. Висока мобільність та ліквідність майна: понад 90% активів зосереджено в оборотній формі (короткострокові заставні кредити та грошові кошти). 4. Розгалужена мережа: наявність відокремлених підрозділів у всіх районах міста.	W – слабкі сторони: 1. Низька операційна маржинальність: тенденція до зниження рентабельності продажів у 2025 році (до 1,88%), відносно низький рівень чистого прибутку (151 тис. грн за підсумками 2025 року) на тлі значних витрат на утримання мережі. 2. Географічна концентрація: діяльність обмежена лише Одеським регіоном, що створює залежність від локальної економіки. 3. Технологічне відставання: слабкий рівень цифровізації клієнтських сервісів порівняно з лідерами ринку. 4. Консерватизм: невикористання "фінансового важеля" (запозичень) обмежує темпи масштабування бізнесу.
О – можливості: 1. Цифровізація послуг: впровадження особистого кабінету клієнта, онлайн-оцінки та дистанційної сплати відсотків. 2. Зростання попиту: традиційне збільшення попиту на мікрокредитування в періоди зниження купівельної спроможності населення. 3. Розширення переліку застав: початок роботи з новими видами майна (криптовалюти, техніка преміум-сегменту тощо). 4. Програми лояльності: розробка персоналізованих умов для постійних клієнтів з метою зниження відтоку.	Т – загрози: 1. Регуляторний тиск: посилення вимог НБУ щодо капіталу та звітності небанківських фінансових установ. 2. Конкуренція: тиск з боку великих національних мереж ("Скарбниця", "Благо") та МФО (швидкі онлайн-кредити). 3. Макроекономічні ризики: висока інфляція та нестабільність курсу валют, що впливає на реальну вартість заставного майна. 4. Безпекові ризики: потенційні збитки через фізичне пошкодження майна або перебої в роботі мережі через форс-мажорні обставини.

Джерело: синтезовано автором на основі [20], [6].

Результати вказують на те, що ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» перебуває на етапі, коли подальший розвиток потребує якісної трансформації, зокрема цифровізації процесів та оптимізації операційних витрат. Таким чином, підприємство демонструє значну життєздатність, але потребує поглибленого аналізу коефіцієнтів фінансової діяльності для виявлення точних причин падіння прибутковості.

На основі проведеного аналізу установи можна зробити висновок, що підприємство знаходиться на стадії зрілості, але з певними ознаками

переходу до стадії рецесії (стагнації) або необхідності нового циклу розвитку. Це підтверджується наступними спостереженнями:

1. Тривалість перебування на ринку та масштаб: підприємство працює з 1994–1999 років (понад 25 років). Це класична характеристика стадії зрілості, коли бренд повністю сформований, має сталу клієнтську базу в м. Одеса, розгалужену мережу відділень та чітко налагоджені бізнес-процеси.

2. Динаміка доходів vs Прибуток: типовою ознакою зрілості є момент, коли виручка продовжує зростати (на 35% у 2025 році), але чистий прибуток і рентабельність починають падати (рентабельність знизилася з 3,48% до 1,88%). Це свідчить про те, що ринок насичений, конкуренція посилюється, а витрати на утримання частки ринку зростають швидше, ніж доходи.

3. Консерватизм фінансової структури: майже 100% власного капіталу в структурі пасивів – це ознака «стабільної зрілості». Підприємство вже не потребує агресивних зовнішніх запозичень для виживання, але водночас такий консерватизм заважає швидкому стрибку на новий рівень (стадію прискореного зростання).

4. Технологічний розрив: згідно з результатами SWOT-аналізу, підприємство вкрай відчутно демонструє потребу у цифровізації. На стадії зрілості компанії часто стикаються з проблемою «застарівання» методів роботи. Якщо ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» не впровадить інновації (онлайн-сервіси, автоматизацію, усучаснення сайту тощо), стадія зрілості може швидко перейти у стадію занепаду під тиском більш технологічних конкурентів та МФО.

Підсумовуючи результати організаційно-економічного аналізу ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН», варто зазначити, що підприємство є одним із найдосвідченіших представників ломбардного бізнесу в м. Одеса, маючи стійку репутацію та розгалужену мережу відділень. Фінансові показники за 2023–2025 роки демонструють зростання масштабів діяльності – дохід установи зріс на 71% за аналізований період [42], що підтверджує високу затребуваність послуг та ефективність обраної стратегії оперативності, проте

чистий прибуток при цьому знизився на 27% у 2024 р. в порівнянні з попереднім роком. Унікальною особливістю моделі фінансування ломбарду є його повна фінансова автономія, адже понад 99% активів сформовано за рахунок власного капіталу засновників. Це мінімізує зовнішні ризики, хоча й обмежує можливості для агресивного масштабування через відсутність позикового капіталу.

Якість активів підприємства оцінюється як висока, оскільки близько 88% майна складають високоліквідні «робочі» активи у вигляді готівки та дебіторської заборгованості, що повністю забезпечена заставою. Це гарантує мобільність капіталу та готовність до миттєвого задоволення попиту клієнтів. Проте, на фоні росту обороту, спостерігається тривожна тенденція до зниження чистої рентабельності до 1,88% у 2025 році.

2.2. Оцінка фінансової діяльності ПТ «Ломбард ЮРЕН»

Перехід від загальної характеристики діяльності ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» до поглибленого аналізу та оцінки його фінансової діяльності потребує застосування системного підходу, що базуватиметься на поєднанні класичних та сучасних методик фінансової діагностики. У даному підрозділі, відповідно до методологічного інструментарію, визначеного в першому розділі роботи, буде проведено комплексну оцінку життєздатності підприємства. Це дозволить трансформувати абсолютні дані фінансової звітності у змістовні аналітичні показники, що характеризують реальну ефективність управління капіталом установи.

Першим етапом оцінювання ефективності фінансової діяльності ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» є дослідження динаміки, структури та якісного складу формування його доходів, витрат і кінцевих фінансових результатів. Розрахунок абсолютних і відносних показників за видами діяльності

(операційна, фінансова, інвестиційна) протягом 2022–2024 рр. наведено в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 – Динаміка, структура та склад фінансових результатів ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» за 2022–2024 рр.

Найменування показника	2022 р., тис. грн	2023 р., тис. грн	2024 р., тис. грн	Абсолютне відхилення 2024/2022, тис. грн	Темп росту 2024/2022, %	Внесок у чистий фін. рез. 2024 р., %
1. ДОХОДИ (УСЬОГО)	3737	4691	5941	+2 204	158,98	-
1.1. Чистий дохід від реалізації (операційний)	3737	4691	5941	+2 204	158,98	-
1.2. Фінансові доходи	0	0	0	0	0	-
1.3. Інвестиційні та інші доходи	0	0	0	0	0	-
2. ВИТРАТИ (УСЬОГО)	3586	4456	5734	+2148	159,90	-
2.1. Елементи операційних витрат (ряд. 2550)	3687	4395	5652	+1965	153,29	-
2.2. Інші витрати / податок на прибуток	-101	61	82	+183	-81,19	-
3. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ						
3.1. Результат від операційної діяльності	+50	+296	+289	+239	578	139,61
3.2. Результат від фінансової діяльності	0	0	0	0	0	0
3.3. Результат від інвестиційної/іншої діяльності	+101	-61	-82	-183	-81,19	39,61
4. ЧИСТИЙ ПРИБУТОК (Ряд. 2350)	+103	+133	+207	+104	200,97	100

Джерело: розраховано автором на основі [14], [15], [16]

Нуль у фінансових доходах показує, що підприємство не тримає гроші на депозитних рахунках в інших банках і не отримує дивідендів від інших цінних паперів, а нуль в інвестиційних доходах доводить, що компанія не займається продажем основних засобів, нематеріальних активів чи капітальних інвестицій: чистий прибуток ломбарду формує виключно операційна діяльність.

Аналіз динаміки сукупних доходів підприємства свідчить про стабільне та динамічне розширення його ринкової діяльності в Одеському регіоні. За досліджувани три роки доходи установи послідовно зростали: з 3 737 тис. грн у 2022 році до 4 691 тис. грн у 2023 році, досягнувши максимального значення у 5 941 тис. грн наприкінці 2024 року. Абсолютний приріст фінансових надходжень за весь період склав 2 204 тис. грн, а темп росту зафіксувався на високому рівні – 158,98%, що вказує на успішну адаптацію бізнесу до складних макроекономічних умов.

При цьому структурний аналіз доходів демонструє їх стовідсоткову моноцентричність. Усі 100% надходжень компанії формуються виключно в межах операційного контуру як чистий дохід від реалізації послуг (отримання відсоткових платежів за виданими мікрокредитами під заставу майна). Рядки фінансових та інвестиційних доходів за всі роки мають стабільне нульове значення, що підтверджує класичний характер діяльності ломбарду, який не відволікає капітал на придбання цінних паперів, корпоративні права чи спекулятивні операції.

Сукупні витрати ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» протягом 2022–2024 років демонстрували випереджаючу динаміку відносно загальних доходів, збільшившись із 3 586 тис. грн до 5 734 тис. грн (абсолютне відхилення становить +2 148 тис. грн, а темп росту – 159,90%). Головним детермінуючим чинником у структурі витрат виступають елементи операційних витрат (ряд. 2550), які зросли з 3 687 тис. грн у 2022 році до 5 652 тис. грн у 2024 році (темп зміни – 153,29%). Сюди відносяться витрати на оплату праці персоналу, відрахування на соціальні заходи, а також специфічні витрати ломбардного бізнесу: цілодобова охорона операційних кас, інкасація готівкових коштів та оренда приміщень відділень. Рядок 2.2 («Інші витрати / податок на прибуток») відображає коливальну динаміку (від -101 тис. грн до +82 тис. грн), що пов'язано з проведенням податкових коригувань та визнанням відтермінованих зобов'язань.

Операційна діяльність виступає ключовим та єдиним рушієм генерації позитивного фінансового результату. Фінансовий результат від операційної діяльності продемонстрував стрімке висхідне зростання – з помірних 50 тис. грн у 2022 році до 296 тис. грн у 2023 році та 289 тис. грн у 2024 році. Загальний темп росту за три роки склав вражаючі 578,00%, що свідчить про високу комерційну ефективність мікрокредитування. Станом на кінець 2024 року питома вага (внесок) операційного прибутку у фінальний чистий фінансовий результат становить 139,61%. Це вказує на те, що основний бізнес компанії повністю окупає себе та генерує надлишковий капітал для покриття некомерційних збитків.

Фінансова діяльність підприємства протягом усього періоду характеризується стабільним нульовим фінансовим результатом (0 тис. грн; темп росту та внесок – 0,00%). Зазначена тенденція повністю корелює з консервативною політикою самофінансування ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН». Ломбард повністю ізольований від зовнішнього ринку позикового капіталу, не залучає банківських кредитів, не випускає облігацій і не понесе витрат на обслуговування боргів (виплату відсотків).

Інвестиційна та інша діяльність (включаючи податкові зобов'язання) фіксується як хронічно збиткова (крім специфічного балансуємого 2022 року). На кінець 2024 року від'ємний результат від іншої діяльності склав мінус 82 тис. грн (абсолютне зниження порівняно з 2022 роком на 183 тис. грн). Внесок цього блоку у чистий фінансовий результат 2024 року зафіксовано на рівні мінус 39,61%, що відображає вирахування податку на прибуток з операційного доходу установи.

Підсумовуючи взаємодію всіх зазначених факторів, кінцевий чистий прибуток ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» (ряд. 2350) у 2022-2024 рр. демонструє стійку тенденцію до покращення. За три роки чистий прибуток зріс зі 103 тис. грн у 2022 році до 133 тис. грн у 2023 році, досягнувши позначки у 207 тис. грн за підсумками 2024 року. Абсолютний приріст чистого прибутку

склав плюс 104 тис. грн, а темп росту – 200,97%, що означає рівно двократне збільшення кінцевої прибутковості бізнесу.

Попри випереджаючі темпи зростання загальних витрат (159,90%) над доходами (158,98%), компанія утримує позитивну траєкторію фінансового розвитку. Проте відносно низька чиста маржинальність (відношення чистого прибутку 207 тис. грн до доходу 5 941 тис. грн становить лише 3,48%) актуалізує необхідність розробки проектних рекомендацій щодо оптимізації внутрішньої структури елементів операційних витрат, що буде детально досліджено у наступному розділі кваліфікаційної роботи.

Наступним етапом дослідження є застосування балансових методів, а саме горизонтального та вертикального аналізу Балансу (Форма №1) та Звіту про фінансові результати (Форма №2). Такий підхід дає змогу відстежити динаміку обсягів майна та джерел його формування протягом 2022–2024 років (на жаль, офіційний сайт підприємства не надає інформації щодо 2025–2026 років [20]), а також виявити структурні зрушення, які відбулися в активах ломбарду під впливом зовнішніх економічних чинників. Виокремлення найбільш вагомих статей балансу дозволить сконцентрувати увагу на «робочих» активах підприємства, що безпосередньо беруть участь у процесі кредитування.

Центральне місце в аналітичному дослідженні посідає коефіцієнтний метод (R-аналіз), який передбачає розрахунок системи відносних показників за п'ятьма ключовими напрямками: ліквідність, фінансова стійкість, ділова активність, рентабельність та майновий стан. Враховуючи специфіку ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» як небанківської фінансової установи, особливий акцент буде зроблено на показниках платоспроможності та оборотності грошових коштів.

Застосування комплексних методів оцінки, зокрема зіставлення отриманих результатів із нормативними вимогами регулятора (НБУ), дозволить об'єктивно визначити рівень фінансової безпеки підприємства та

ідентифікувати зони ризику, що потребують подальшої модернізації та оптимізації.

Отже, розпочнемо оцінку фінансової діяльності із застосування методів горизонтального та вертикального аналізу, що дозволить визначити темпи росту окремих статей балансу та їхню питому вагу в загальній структурі капіталу підприємства (табл. 2.5):

Таблиця 2.5 – Горизонтальний та вертикальний аналіз активів ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» за 2022-2024 рр.

Стаття активу	2022 р., тис. грн	Темп росту, %	Пито ма вага, %	2023 р., тис. грн	Темп росту до 2022, %	Пито ма вага, %	2024 р., тис. грн	Темп росту до 2022, %	Пито ма вага, %
I. Необоротні активи	2404	-	10,20	2007	83,49	8,66	2015	83,82	9,44
в т.ч. нерухоме майно	1999	-	8,48	1910	87,29	7,53	1753	87,69	8,21
II. Оборотні активи	21180	-	89,80	21156	99,93	91,34	19334	91,28	90,56
в т.ч. грошові кошти	941	-	3,99	1359	144,42	5,86	1355	144,00	6,35
в т.ч. дебіторська заб.	19748	-	83,73	19533	98,02	85,30	17938	88,96	84,02
БАЛАНС	23584	-	100	23172	98,25	100	21349	90,52	100

Джерело: розраховано автором на основі [15], [16], [14]

Результати вертикального аналізу свідчать про стабільну, мобільну та високоліквідну архітектуру розподілу майна, яка повністю відповідає специфіці мікрофінансової діяльності установи. Протягом досліджуваного трирічного періоду переважна частина капіталу підприємства зосереджена у розділі «Оборотні активи», чия питома вага у валюті балансу утримується на рівні близько 90%. Станом на кінець 2024 року частка оборотних коштів склала 90,56%, тоді як на необоротний капітал припало лише 9,44% майна (з яких 8,21% або 1 753 тис. грн – це нерухоме майно у формі операційних приміщень відділень). Така легка структура активів забезпечує мінімальний

рівень імобілізації фінансових ресурсів та гарантує здатність установи миттєво реагувати на коливання ринкового попиту в м. Одеса.

З позицій фінансового менеджменту, динаміка найбільш ліквідних статей балансу спростовує припущення про втрату платоспроможності. На відміну від загального тренду оптимізації валюти балансу, обсяг статті «Грошові кошти» продемонстрував стрімке висхідне зростання у 2023 р.. Порівняно з 2022 роком сума касових та банківських залишків збільшилася з 941 тис. грн до 1 355 тис. грн у 2024 році, зафіксувавши горизонтальний темп росту на рівні 144%. Внаслідок цього питома вага грошових коштів зросла з 3,99% до 6,35%, що суттєво розширило резерв миттєвої ліквідності ломбарду для безперебійного обслуговування клієнтів. Узагальнені результати горизонтального аналізу показують, що протягом 2022–2024 років відбулося помірне і контрольоване скорочення сукупної валюти балансу підприємства на 9,48% (базисний темп росту на кінець 2024 року склав 90,52%, а абсолютне зниження – з 23 584 до 21 349 тис. грн). При цьому у 2023 році падіння склало лише 1,75%, а у 2024 році активи зменшилися на 7,86% порівняно з попереднім роком. Зазначені структурні зрушення свідчать не про кризові явища, а про свідоме очищення балансу від непродуктивних імобілізованих залишків.

Попри загальне абсолютне зменшення суми дебіторської заборгованості, її частка в структурі балансу стабільно утримується на домінуючому рівні (84,02% у 2024 році), що підтверджує збереження глибокої спеціалізації ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» на провідній операційній діяльності – наданні короткострокових заставних позик. З позицій фінансового менеджменту, політика управління оборотним капіталом у ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» характеризується вираженим компромісом між ліквідністю та прибутковістю.

Паралельно з аналізом активів необхідно також розглянути зміни в структурі джерел їх формування, що дозволить оцінити фінансову

незалежність ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» та ефективність формування капіталу (табл. 2.6).

Таблиця 2.6 – Горизонтальний та вертикальний аналіз пасивів ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» за 2022–2024 рр.

Стаття пасиву	2022 р., тис. грн	Темп росту, %	Пито ма вага, %	2023 р., тис. грн	Темп росту до 2022 р., %	Пито ма вага, %	2024 р., тис. грн	Темп росту до 2022 р., %	Пито ма вага, %
I. Власний капітал	22695	-	96,23	22315	98,33	96,30	20531	90,46	96,17
II. Довгострокові зобов'язання	779	-	3,30	768	98,59	3,31	743	95,38	3,48
III. Поточні зобов'язання	110	-	0,47	89	80,91	0,39	75	68,18	0,35
БАЛАНС	23584	-	100	23172	98,25	100	21349	90,52	100

Джерело: розраховано автором на основі [15], [16], [14]

Узагальнюючи результати аналізу пасивів, можна зробити критичне зауваження: підприємство свідомо ігнорує можливості для інтенсифікації ринкової експансії та збільшення кінцевої прибутковості. Маючи надзвичайно високу частку власного капіталу (96,17% на кінець 2024 року), ломбард володіє колосальним запасом міцності, який дозволив би залучити зовнішні позикові кошти для суттєвого розширення мережі відділень в інших районах Одеси чи Одеської області, залишаючись при цьому в абсолютно безпечній зоні фінансового ризику. Зараз компанія працює в режимі «самозбереження», а не «агресивного росту», що сходиться із визначеною нами раніше фазою її життєвого циклу – стадія зрілості ознаками переходу до стадії рецесії.

Така архітектура пасивів віддзеркалює консервативну фінансову філософію вищого менеджменту та засновників установи. Застосування моделі практично 100-відсоткового самофінансування нівелює ризики втрати платоспроможності, але з позицій стратегічного фінансового менеджменту вказує на повну незадіяність ефекту фінансового левериджу (важеля). Свідомо відмова від залучення банківських кредитів, емісії облігацій чи

використання тимчасово вільних коштів пов'язаних осіб призводить до високої середньозваженої ціни капіталу, оскільки власний капітал традиційно є найдорожчим джерелом фінансування через альтернативні витрати власників. Менеджмент обирає стратегію мінімізації операційних викликів замість інтенсифікації фінансової діяльності, що стримує територіальну експансію за межі Одеського регіону та обмежує довгострокову конкурентоспроможність установи у боротьбі з великими національними мережами.

Попри динамічні макроекономічні зрушення, підприємство утримує безпрецедентно високий рівень автономії. Показник питомої ваги власного капіталу у 2022–2024 роках коливається в межах 96,17–96,30%. Це означає, що майже весь майновий комплекс ломбарду сформовано за рахунок внесків учасників та накопиченого нерозподіленого прибутку, що зводить ризик банкрутства до нуля. Довгострокові зобов'язання у розмірі 743 тис. грн на кінець 2024 року є стабільними протягом усього періоду (горизонтальний темп росту склав 95,38% відносно базису). Це підтверджує наявність постійного та надійного джерела залучених інституційних коштів (ймовірно, довгострокових фінансових позик від засновників), які не потребують негайного вилучення з обороту. Питома вага цих коштів у 2024 році зазнала лише незначного технічного коливання (до 3,48%) внаслідок загальної оптимізації валюти балансу.

Сума короткострокових боргів (поточних зобов'язань) залишається мізерною – лише 75 тис. грн у 2024 році, що становить менше 0,35% структури пасивів. Такий стан розрахунків доводить, що ломбард не має жодних проблем із виплатою заробітної плати персоналу, виконанням податкових зобов'язань перед бюджетом чи розрахунками з поточними контрагентами. Помірне скорочення власного капіталу у 2024 році на 9,54% (базисний темп росту склав 90,46%) підтверджує висновок про планове вилучення частини надлишкових фінансових ресурсів або виплату дивідендів

засновникам, що спричинило синхронне стиснення активної частини балансу (зокрема, реструктуризацію дебіторського портфеля).

На основі крос-аналізу та зіставлення активів і пасивів можна стверджувати, що ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» володіє абсолютною фінансовою стійкістю. Сукупний обсяг стійких джерел фінансування (власний капітал та довгострокові зобов'язання разом складають 21 274 тис. грн у 2024 році) повністю покриває не лише необоротні активи (2 015 тис. грн), а й 100% оборотних активів установи (включаючи касу та всю дебіторську заборгованість). Підприємство взагалі не потребує залучення короткострокових банківських овердрафтів чи товарних кредитів для підтримки поточної ліквідності.

Порівняльний аналіз динаміки показує, що установа раціонально управляє капіталом і не «закопує» оборотні кошти у стіни, оскільки частка іммобілізованих основних засобів (нерухомості операційних кас) становить лише 8,21% балансу, тоді як 84,02% капіталу зосереджено у дебіторській заборгованості, яка безпосередньо генерує стабільний відсотковий дохід. Така структура активів та пасивів свідчить про високу внутрішню ефективність: капітал максимально працює на мікрокредитному ринку Одеси, а не витрачається на підтримку надмірної адміністративної інфраструктури.

Таким чином, синхронна оптимізація обсягів активів і пасивів у 2024 році (загальний базисний темп росту валюти балансу склав 90,52%, тобто відбулося контрольоване скорочення на 9,48%) вказує на реалізацію керованої фінансової стратегії. Керівництво ломбарду свідомо збалансувало обсяг кредитного портфеля та частково повернуло капітал засновникам, щоб уникнути накопичення непродуктивної, надлишкової готівки в касах в умовах підвищених ризиків операційного середовища.

На основі проведеного горизонтального та вертикального аналізу балансу, який виявив основні тенденції зміни обсягів майна та джерел його формування, перейдемо до поглибленого етапу дослідження – коефіцієнтного аналізу (R-аналізу). Застосування системи відносних показників дозволяє

оцінити якісну сторону фінансової діяльності підприємства, зіставити фактичні результати з нормативними значеннями та галузевими особливостями ринку ломбардних послуг.

Відповідно до методичного інструментарію, визначеного в підрозділі 1.4, оцінка здійснюватиметься за п'ятьма векторами (групами коефіцієнтів): майновий стан, ліквідність та платоспроможність, фінансова стійкість, ділова активність і рентабельність за 2022-2024 роки, оскільки за цей проміжок часу надається найбільш повна інформація.

Таблиця 2.7 – Показники майнового стану ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» за 2022–2024 рр.

№ з/п	Назва показника	Формула розрахунку	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Граничні або нормативні значення	Відповідність граничним значенням (+/-)
1	Коефіцієнт зносу основних засобів	$K_{\text{зн}} = \frac{\text{ряд.1012}}{\text{ряд.1011}}$	0,65	0,67	0,69	$\leq 0,5$ (бажано)	-
2	Коефіцієнт оновлення основних засобів	$K_{\text{он}} = \frac{\text{ряд.1011нак.п.}}{\text{ряд.1011нап.п.}}$	1,002	1,017	1,004	Динаміка до зростання	-
3	Коефіцієнт реальної вартості майна	$K_{\text{рвм}} = \frac{\text{ряд.1011} + \text{ряд.1100} + \text{ряд.1125}}{\text{ряд.1900}}$	0,26	0,26	0,25	$> 0,5$	-
4	Частка оборотних активів у майні	$K_{\text{оа}} = \frac{\text{ряд.1195}}{\text{ряд.1900}}$	0,89	0,913	0,906	Для ломбардів – висока ($> 0,8$)	+
5	Коефіцієнт придатності	$K_{\text{пр}} = 1 - K_{\text{зн}}$	0,35	0,33	0,31	$\geq 0,5$	-

Джерело: розраховано автором на основі [15], [16], [14]

Коефіцієнти зносу та придатності свідчать про те, що основні засоби підприємства зношені більше ніж на дві третини, і загалом підприємство практично не відповідає встановленим граничним значенням більшості показників. Це сигналізує про необхідність інвестицій в оновлення технічної бази, хоча для ломбардної діяльності, де основна цінність полягає в капіталі

для кредитування, а не у виробничих лініях, такий стан не є критичним. Коефіцієнт реальної вартості майна нижче нормативного через те, що більшість активів – це фінансові ресурси (дебіторська заборгованість), а не виробниче обладнання. А от найважливіший показник для ломбардів – частка оборотних активів – стабільно відповідає галузевим вимогам (0,89–0,91), що підтверджує здатність установи швидко генерувати готівку для видачі нових позик.

Важливим вектором фінансової діяльності, який зазвичай залишається поза увагою при стандартному аналізі стану, є оцінка політики розподілу чистих результатів установи. Синхронне падіння валюти балансу та обсягу власного капіталу ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» у 2024 році є прямим наслідком управлінського рішення щодо вилучення ресурсів із бізнесу у вигляді виплати дивідендів засновникам або репатріації капіталу. Така дивідендна політика чітко засвідчує, що керівництво за відсутності ефективних FinTech-рішень та регіональних проєктів розвитку визнало недоцільним подальше накопичення нерозподіленого прибутку всередині компанії.

З позиції фінансового менеджменту, вилучення капіталу на стадії зрілості з ознаками рецесії є логічним кроком для захисту інтересів власників, проте воно суттєво обмежило фінансовий потенціал самого ломбарду. Замість реінвестування прибутку в модернізацію точок та цифровізацію послуг, грошові потоки були спрямовані на споживання, що законсервувало технологічну відсталість установи та прискорило моральний і фізичний знос її основних засобів до рівня 69%.

Для обґрунтування висновків щодо рентабельності власного капіталу (ROE) ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН», необхідно порівняти отримані результати з альтернативною доходністю на ринку капіталу України. Згідно з офіційними даними Національного банку України (НБУ) та статистичними показниками грошово-кредитного ринку, середня ставка за банківськими депозитами змінювалася наступним чином:

2022 рік: середня ставка за новими депозитами у гривні на термін до 1 року становила близько 11–13% річних. Хоча на початку року ставки були нижчими, після підвищення облікової ставки НБУ до 25% у червні 2022 року, банки почали поступово піднімати дохідність вкладів.

Таблиця 2.8 – Показники рентабельності ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» за 2022–2024 рр.

№ з/п	Назва показника	Формула розрахунку	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Граничні або нормативні значення	Відповідність граничним значенням (+/-)
1	Рентабельність активів (ROA)	$ROA = \frac{\text{ряд.2350 (Ф2)}}{\text{сер.ряд.1900 (Ф1)}} * 100\%$	0,42	0,56	0,38	> 0	+
2	Рентабельність власного капіталу (ROE)	$ROE = \frac{\text{ряд.2350 (Ф2)}}{\text{сер.ряд.1495 (Ф1)}} * 100\%$	0,44	0,59	0,40	≥ відсоткової ставки по депозитах	-
3	Рентабельність продажу (за чистим прибутком)	$ROS = \frac{\text{ряд.2350 (Ф2)}}{\text{ряд.2000 (Ф2)}} * 100\%$	2,75	2,83	2,15	Залежить від галузі	+
4	Рентабельність операційної діяльності	$R_{оп} = \frac{\text{ряд.2190 (Ф2)}}{\text{ряд.2050 (Ф2)}} * 100\%$	5,98	3,94	3,20	Динаміка до зростання	-

Джерело: розраховано автором на основі [15], [16], [14]

2023 рік: ставки стабілізувалися та зросли до рівня 14–15,5% річних. Це був період найвищої дохідності гривневих інструментів для населення та бізнесу.

2024 рік: спостерігається поступовий тренд на зниження. Станом на перше півріччя 2024 року середня ставка за депозитами терміном від 6 до 12 місяців коливається в межах 12,5–13,5% річних [45].

Показники ROA (0,38%) та ROE (0,40%) у 2024 році демонструють низьку віддачу на вкладений капітал. Хоча значення залишаються позитивними (підприємство прибуткове), рівень ROE є значно нижчим за середню ставку за банківськими депозитами [45], що вказує на низьку інвестиційну привабливість такої моделі бізнесу в поточному періоді.

Порівняння показника рентабельності власного капіталу (ROE) ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» (0,40% у 2024 році) із середньоринковою ставкою за банківськими депозитами в Україні, яка у 2024 році становить близько 13% річних, свідчить про низьку економічну ефективність використання власного капіталу установи. Це означає, що кожна 1000 грн власного капіталу в ломбарді принесла за рік лише 4 гривні прибутку. Водночас, якби ви поклали ту саму 1000 грн у банк, можна було б отримати +130 гривень.

Рентабельність продажу (ROS) знизилася у 2024 р. до 2,15%. Це прямий наслідок лояльної політики ломбарду щодо клієнтів (відтермінування виплат відсотків) та загального зростання адміністративних витрат на фоні зменшення обсягів наданих кредитів. Негативна динаміка рентабельності операційної діяльності (3,20%) свідчить про те, що операційні витрати зростають швидше за доходи від надання фінансових послуг.

Для остаточного обґрунтування причин падіння рентабельності власного капіталу (ROE) до критичних 0,4% необхідно деталізувати внутрішній механізм формування збитків від надліквідності. Фінансова діяльність ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» у досліджуваному періоді утворила тривалу часову паузу між моментом повернення коштів від позичальників та їхнім повторним розміщенням на ринку мікрокредитів Одещини. Цей простій «робочого капіталу» призвів до того, що значна частина активів узагалі не брала участі у створенні доданої вартості, а функціонувала як пасивний готівковий резерв.

Проведений аналіз ліквідності підприємства (табл. 2.9) свідчить про абсолютну платоспроможність установи протягом усього досліджуваного періоду, проте водночас виявляє певні специфічні риси управління оборотним капіталом. Коефіцієнт абсолютної ліквідності (L_1) у 2024 році становить 18,07, що майже у 50 разів перевищує верхню межу загальноекономічного нормативу (0,35), і це ще не кажучи про 2022–2023 роки, де показник складав 8,50 та 15,20 відповідно. Це означає, що ломбард може негайно погасити всі свої поточні борги лише за рахунок наявної готівки в касі та на рахунках,

взагалі не чекаючи повернення кредитів від клієнтів чи інкасації інших рахунків. Хоча це гарантує абсолютну фінансову безпеку, таке аномально високе значення вказує на накопичення значних залишків вільної готівки, яка тимчасово не приносить доходу, замість того щоб бути оперативною виданою у вигляді нових заставних позик.

Таблиця 2.9 – Показники ліквідності та платоспроможності ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» за 2022–2024 рр.

№ з/п	Назва показника	Формула розрахунку	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Граничні або нормативні значення	Відповідність граничним значенням (+/-)
1	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$L_1 = \frac{\text{ряд.1165}}{\text{ряд.1695}}$	8,55	15,27	18,07	$\geq 0,2 \dots 0,35$	+
2	Коефіцієнт швидкої (критичної) ліквідності	$L_2 = \frac{\text{ряд.1165} + \text{ряд.1160} + \text{ряд.1125} + \text{ряд.1135}}{\text{ряд.1695}}$	12,1	17,9	18,5	$\geq 0,7 \dots 1,0$	+
3	Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	$L_3 = \frac{\text{ряд.1195}}{\text{ряд.1695}}$	192,5	237,8	257,79	$\geq 1,5 \dots 2,0$	+
4	Чистий оборотний капітал	$\text{ЧОК} = \text{ряд.1195} - \text{ряд.1695}$	21070	21076	19259	> 0	+

Джерело: розраховано автором на основі [15], [16], [14]

Значення коефіцієнта швидкої (критичної) ліквідності (L_2) у 2024 році порівняно з попередніми роками продемонструвало планомірне зростання до позначки 18,50 (проти 12,10 у 2022 році та 17,90 у 2023 році). Дана тенденція обумовлена перерозподілом внутрішньої структури швидколіквідних оборотних активів установи. Поточне значення показника майже у 18 разів вище за нормативну межу, що беззаперечно підтверджує здатність установи розрахуватися з усіма поточними кредиторами у найкоротші терміни навіть без урахування основної суми заставного кредитного портфеля.

Підприємство демонструє аномальну поточну ліквідність (коефіцієнт покриття, L_3). Його показник за підсумками 2024 року досяг критично високого рівня – 257,79 (проти 192,50 у 2022 році). У класичному фінансовому аналізі значення $L_3 > 2,0$ вже вважається ознакою надмірного консерватизму та неефективного використання ресурсів. У випадку ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» це є прямим наслідком двох взаємопов'язаних факторів: мізерного рівня залучених короткострокових коштів (лише 75 тис. грн поточних зобов'язань на кінець 2024 року) та галузевої специфіки активів, які більш ніж на 90% сформовані з мобільної та ліквідної дебіторської заборгованості за фінансовими кредитами.

Показник чистого оборотного капіталу (ЧОК) залишається стабільно позитивним і складає 19 259 тис. грн у 2024 році. Це потужний «фінансовий буфер», який дозволяє ломбарду безперебійно працювати у повністю автономному режимі. Певне скорочення обсягу ЧОК у 2024 році (на 8,62% порівняно з рівнем 2023 року) є логічним і контрольованим наслідком планової оптимізації загальної валюти балансу та часткового вилучення або перерозподілу капіталу засновниками, що було детально виявлено під час проведення горизонтального аналізу.

Отже, можна зробити остаточний висновок, що ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» перебуває у стані стійкої надліквідності. Будь-які ризики банкрутства, втрати платоспроможності чи дефолту за поточними зобов'язаннями повністю відсутні. Однак, з точки зору стратегічного фінансового менеджменту, така ситуація утримує приховану неефективність, оскільки підприємство заморожує надто великий обсяг вільних грошових ресурсів у немонетарній або пасивній формі замість їхнього агресивного інвестування в територіальне розширення мережі Одеського регіону, що стримує потенційне висхідне зростання інтегральних показників рентабельності капіталу бізнесу.

Таблиця 2.10 – Показники фінансової стійкості ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН»
за 2022–2024 рр.

№ з/п	Назва показника	Формула розрахунку	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Граничні або нормативні значення	Відповідність граничним значенням (+/-)
1	Коефіцієнт фінансової залежності	$K_{\text{зал}} = \frac{\text{ряд.1595} + 1695}{\text{ряд.1900}}$	0,037	0,036	0,038	< 0,5	+
2	Коефіцієнт фінансового левериджу (ризикау)	$K_{\text{л}} = \frac{\text{ряд.1595} + 1695}{\text{ряд.1495}}$	0,039	0,038	0,04	≤ 1,0	+
3	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$K_{\text{ман}} = \frac{\text{ряд.1195} - 1695}{\text{ряд.1495}}$	0,93	0,94	0,94	0,2 ... 0,5	+
4	Коефіцієнт автономії (незалежності)	$K_{\text{авт}} = \frac{\text{ряд.1495}}{\text{ряд.1900}}$	0,96	0,96	0,96	≥ 0,5	+

Джерело: розраховано автором на основі [15], [16], [14]

Звернемо увагу на коефіцієнт маневреності: у таблиці стоїть знак «+» щодо відповідності нормативу. Це дуже тонкий момент: формально він не в межах 0,2 ... 0,5, але для ломбарду це позитивне відхилення, бо свідчить про мобільність капіталу. Результати розрахунків свідчать про надвисокий рівень фінансової незалежності підприємства та абсолютну стійкість підприємства, що є стратегічним вибором власників в умовах кризових явищ в економіці. Коефіцієнт автономії протягом 2022–2024 рр. стабільно тримається на позначці 0,96. Це означає, що 96% активів ломбарду належать засновникам, а не позичальникам чи державі. Підприємство повністю захищене від тиску зовнішніх кредиторів. Коефіцієнт фінансової залежності та левериджу показують мінімальне використання позикового капіталу. На кожну гривню власного капіталу припадає лише 4 копійки боргу. З одного боку, це мінімізує ризик банкрутства, з іншого – пояснює низьку рентабельність, оскільки ломбард не використовує "ефект важеля" для масштабування бізнесу.

Коефіцієнт маневреності суттєво перевищує загальновиробничий норматив (0,2-0,5). У контексті ломбарду це є позитивною ознакою: майже 90% власного капіталу зосереджено в грошах та дебіторській заборгованості. Це забезпечує високу швидкість обігу коштів: гроші не «заморожені» в обладнанні, а постійно видаються та повертаються у формі мікrokредитів.

Таблиця 2.11 – Показники ділової активності (оборотності) ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» за 2022–2024 рр.

№ з/п	Назва показника	Формула розрахунку	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Граничні або нормативні значення	Відповідність граничним значенням (+/-)
1	Коефіцієнт оборотності активів	$K_{oa} = \frac{\text{ряд.2000 (Ф2)}}{\text{сер.ряд.1900 (Ф1)}}$	0,15	0,2	0,18	Динаміка до зростання	-
2	Оборотність дебіторської заборгованості (в днях)	$T_{dz} = \frac{\text{сер.ряд.1125*360}}{\text{ряд.2000 (Ф2)}}$	57	22,17	31,25	Динаміка до зниження	-
3	Оборотність запасів (в днях)	$T_{zap} = \frac{\text{сер.ряд.1100*360}}{\text{ряд.2050 (Ф2)}}$	14,81	7,63	8,4	Динаміка до зниження	-
4	Тривалість операційного циклу	$T_{oc} = T_{dz} + T_{zap}$	71,81	29,8	39,65	Мінімізація	-

Джерело: розраховано автором на основі [15], [16], [14]

На 2023 рік підприємство демонструвало позитивну динаміку (по відповідності до нормативу) по всім показникам, проте у 2024 році ситуація має певне погіршення.

Коефіцієнт оборотності активів у 2024 році дещо знизився до 0,18 порівняно з 2023 роком (0,20). Це свідчить про те, що кожна гривня, вкладена в майно ломбарду, почала генерувати менше виручки. Така динаміка є негативною і підтверджує загальне сповільнення ділової активності установи.

Термін оборотності дебіторської заборгованості зріс із 22 до 31 дня. У контексті ломбарду це означає, що середній термін, на який клієнти беруть позики (або через який їх повертають), збільшився. Це може бути пов'язано з

погіршенням платоспроможності клієнтів або наданням ломбардом довших термінів кредитування для збереження клієнтської бази.

Загальна тривалість операційного циклу у 2024 році становить 39,65 дня. Хоча це значно краще, ніж показник 2022 року (71,81 дня), порівняно з минулим роком цикл подовжився майже на 10 днів. Це негативна тенденція, оскільки чим довшим є цей цикл, тим більше власних коштів підприємство змушене «заморожувати» в оборотних активах, що знижує загальну ефективність капіталу.

Завершуючи комплексний R-аналіз ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН», можна зробити наступні висновки: підприємство має надвисоку фінансову стійкість та абсолютну ліквідність, працюючи майже без залучення зовнішніх запозичень, водночас спостерігається зниження ділової активності та вкрай низька рентабельність власного капіталу (0,38%), що значно поступається дохідності безризикових інструментів (депозитів). Ключовою проблемою є неефективне використання надлишку власних коштів, які накопичені в активах, але не приносять адекватного прибутку.

Для більш повного уявлення про фінансову діяльність підприємства, проведемо також аналіз за комплексними методами оцінки. Для формування узагальнюючого висновку про фінансовий стан ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» та нівелювання суперечливості окремих коефіцієнтів, проведемо комплексну оцінку з використанням інтегральних індикаторів.

1. Оцінка за моделлю О. Терещенка

Дана модель дозволяє ідентифікувати кризові явища з урахуванням специфіки вітчизняної звітності. Розрахуємо показники за 2024 рік:

$$X_1 (\text{Гроші} / \text{Зобов'язання}): 1355 / 818 = 1,656;$$

$$X_2 (\text{Валюта балансу} / \text{Зобов'язання}): 21349 / 818 = 26,1;$$

$$X_3 (\text{Чистий прибуток} / \text{Активи}): 207 / 21349 = 0,0097 \text{ (або } 0,97\%);$$

$$X_4 (\text{Прибуток} / \text{Виручка}): 207 / 4850 = 0,0427 \text{ (або } 4,27\%);$$

$$X_5 (\text{Запаси} / \text{Виручка}): 0 \text{ (оскільки виробничі запаси відсутні);}$$

X_6 (Виручка / Основний капітал): $4850 / 2015 = 2,407$.

При застосуванні вагових коефіцієнтів моделі (формула 1.4), інтегральний показник Z для ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» у 2024 році становить:

$$Z = 1,5 * 1,656 + 0,08 * 26,1 + 10 * 0,0097 + 5 * 0,0427 + 0,3 * 0 + 0,1 * 2,407 = 5,124$$

Оскільки $Z > 2$, підприємство вважається фінансово стійким, а ризик банкрутства повністю відсутній. Високе значення забезпечується надзвичайно низькою часткою зобов'язань у валюті балансу.

Для проведення бально-рейтингової оцінки ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН», спираючись на специфіку ломбардної діяльності (відсутність виробничих запасів, робота переважно на власному капіталі) та описаний у підрозділі 1.5 алгоритм, відберемо 7 найбільш інформативних показників, які охоплюватимуть всі 5 аспектів, які ми аналізували (ліквідність, фінансову стійкість, рентабельність та ділову активність, майновий стан):

1. Коефіцієнт зносу основних засобів ($K_{зн}$): відображає стан матеріально-технічної бази та потребу в інвестиціях.

2. Коефіцієнт абсолютної ліквідності (L_1): показує здатність миттєво розрахуватися готівкою за зобов'язаннями.

3. Коефіцієнт автономії ($K_{авт}$): ключовий показник незалежності від зовнішніх кредиторів.

4. Коефіцієнт маневреності ($K_{ман}$): показує частку капіталу в мобільній формі (гроші/кредити).

5. Рентабельність власного капіталу (ROE): індикатор ефективності використання коштів власників.

6. Коефіцієнт оборотності активів (K_{oa}): характеризує інтенсивність використання всього майна.

7. Тривалість операційного циклу ($T_{оц}$, днів): відображає швидкість обертання коштів у бізнес-процесах.

Оскільки сума ваг має дорівнювати 1, пропонуємо наступну структуру, де найбільшу вагу мають ефективність (ROE) та стійкість ($K_{\text{авт}}$):

Рентабельність (ROE): 0,25

Фінансова стійкість ($K_{\text{авт}} + K_{\text{ман}}$): $0,15 + 0,10 = 0,25$

Ділова активність ($K_{\text{оа}} + T_{\text{оц}}$): $0,10 + 0,10 = 0,20$

Ліквідність (L_1): 0,15

Майновий стан ($K_{\text{зн}}$): 0,15

Тепер розрахуємо інтегральний бал за 2024 рік, присвоївши бали від 1 (найкраще) до 5 (кризовий стан):

Таблиця 2.12 – Розрахунок інтегрального бала ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» у 2024 р.

Показник	Значення (2024 р.)	Бал (K_i)	Вага (W_i)
1.Коефіцієнт зносу основних засобів ($K_{\text{зн}}$)	0,69	4	0,15
2.Коефіцієнт абсолютної ліквідності (L_1)	18,07	2	0,15
3.Коефіцієнт автономії ($K_{\text{авт}}$)	0,96	1	0,15
4.Коефіцієнт маневреності ($K_{\text{ман}}$)	0,94	1	0,10
5.Рентабельність власного капіталу (ROE), %	0,4	5	0,25
6.Коефіцієнт оборотності активів ($K_{\text{оа}}$)	0,18	4	0,10
7.Тривалість операційного циклу ($T_{\text{оц}}$), днів	39,65	2	0,10
РАЗОМ (R):	-	-	1

Джерело: розраховано автором на основі [16]

Проведемо розрахунок за формулою 1.1:

$$R = (4 * 0,15) + (2 * 0,15) + (1 * 0,15) + (1 * 0,10) + (5 * 0,25) + (4 * 0,10) + (2 * 0,10) = 0,6 + 0,3 + 0,15 + 0,1 + 1,25 + 0,4 + 0,2 = 3$$

Згідно з класифікацією (підрозділ 1.5), результат 3 чітко вказує на II клас, що характеризується як незначні відхилення від норми при високому потенціалі. ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» утримується в II класі завдяки «фінансовій подушці» (високій ліквідності та автономії), які компенсують негативний вплив низької рентабельності та зносу обладнання. Якщо

прибутковість продовжить падати, у 2025 році підприємство ризикує перейти до III класу.

Для небанківських фінансових установ НБУ застосовує ризик-орієнтований підхід. Основними індикаторами безпеки є достатність власного капіталу та запас ліквідності.

Таблиця 2.13 – Матриця відповідності пруденційним нормативам НБУ (2024 р.)

Показник	Норматив НБУ	Фактичне значення	Стан (ризик)
Власний капітал	Не менше 500 тис. грн (мінімальний)	20531 тис. грн	Дотримано
Коефіцієнт левериджу	Співвідношення борг/капітал $\leq 10,0$	0,04	Низький ризик
Норматив запасу ліквідності	Активи / Зобов'язання > 1	26,1	Абсолютна ліквідність

Джерело: синтезовано автором на основі [16], [42], [39]

Отже, за основними показниками підприємства відстежується повна відповідність нормативам капіталу та ліквідності. Ломбард повністю дотримується «Положення про встановлення вимог щодо капіталу та ліквідності». У матриці моніторингу НБУ підприємство потрапляє в «зелену зону», що означає відсутність потреби в посиленому нагляді або заходах впливу.

Проведений комплексний аналіз дозволяє охарактеризувати фінансову діяльність ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» за 2022–2024 роки як надто консервативну та пасивну. Управлінські рішення керівництва були спрямовані виключно на самозбереження капіталу та мінімізацію ризиків, що призвело до формування аномальної надліквідності та повного вилучення значних обсягів готівки з активного операційного обігу. Застосована модель розподілу ресурсів виявилася неефективною: за повної відповідності пруденційним вимогам НБУ та нульовому залученні зовнішнього фінансування, темпи руху капіталу штучно уповільнилися, а віддача від його використання впала до критичного рівня. Як результат, фінансова діяльність підприємства у звітному періоді не виконала своєї головної функції – забезпечення інтенсивного

розвитку та максимізації чистого прибутку, що підтверджується падінням рентабельності власного капіталу до 0,4 % та вимагає кардинальної зміни стратегії управління грошовими потоками. Головною суперечністю діяльності ломбарду є поєднання надлишкової фінансової безпеки з низькою комерційною результативністю та сповільненням ділової активності. Виявлена тенденція до «заморожування» вільних коштів у високоліквідних активах замість їх активного інвестування в кредитний портфель обмежує потенціал зростання прибутку. Таким чином, стратегічним пріоритетом для підприємства має стати перехід від пасивного утримання капіталу до активізації маркетингової та кредитної політики, що дозволить конвертувати наявну фінансову міцність у реальну економічну ефективність.

2.3 Обґрунтування напрямів покращення фінансової діяльності та зміцнення ринкових позицій підприємства

Результати проведеного фінансового аналізу свідчать про те, що ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» володіє значним внутрішнім потенціалом, який наразі використовується неефективно. Для зміцнення ринкових позицій та виходу на вищий рівень рентабельності, стратегія розвитку підприємства повинна базуватися на переході від консервативної моделі «збереження капіталу» до активної моделі експансії на ринку. Доцільним буде для кращого орієнтування для початку розглянути ринок, на якому підприємство функціонує.

Сучасний стан ринку ломбардних послуг в Україні характеризується парадоксальною тенденцією: попри зменшення кількості гравців утричі за останні роки, сукупні доходи лідерів ринку демонструють стійкість, а загальні активи сектору залишаються значними. Попри скорочення кількості гравців з 302 у 2020 році до 108 у 2025-му, сукупний дохід ломбардів зростає.

Зокрема, за 9 місяців 2024 року 101 ломбард отримав понад 3 млрд грн доходу, що перевищує показник аналогічного періоду 2023 року (2,6 млрд грн). Зауважимо, що загальний обсяг активів ломбардного сектору залишається стабільним протягом останніх п'яти років і становить близько 4 млрд грн. Це свідчить про те, що ринок не зникає, а консолідується навколо найбільш стійких установ [27].

За даними на 2025 рік, найбільша кількість ломбардів зареєстрована у Дніпропетровській області (близько 500 філій), а також столиці (понад 450). Недалеко у цьому рейтингу, а саме на 3 місці, знаходиться і Одещина (306 філій ломбардів), в якій розташовано і аналізоване підприємство, а також Харківщина (близько 250) (див. додаток А) [25].

Одним із найбільших гравців на ринку ломбардів є ПТ «ЛОМБАРД «ПЕРШИЙ» ТОВ «МІКРОФІНАНС» І КОМПАНІЯ», володіючи приблизно 280 відділеннями по всій країні. Дана фірма входить до складу фінансово-промислової групи «Група родини Петренко», компанії якої, крім надання фінансових послуг, також займаються виробництвом та продажем ювелірних виробів. Зокрема, володіє відомою мережею «Золотий вік». Ще одна компанія зі складу цієї групи ПТ «ЛОМБАРД № 1 ТОВ «КОНТРАКТ - ГРУП» І КОМПАНІЯ» має 228 філій по всій Україні. Ще одним масштабним представником є ломбарди, що представлені на ринку під брендом «Скарбниця», вони також налічують доволі велику мережу філій – 417. А саме: ТОВ «АЙ ЛОМБАРД», ТОВ «ЛОМБАРД «Є ГРОШІ»», ТОВ «ЛОМБАРД «ДІМ МІКРОФІНАНС»», ТОВ «ЛОМБАРД «КРЕДИТ ЮКРЕЙН», ПТ «ЗАСТАВНЕ ТОВАРИСТВО «СКАРБНИЦЯ»» [25].

Конкретно на ринку Одещини виділяються три типи гравців:

1. Національні лідери (Топ-10): такі мережі, як «Благо», «Скарбниця» та «Капітал», контролюють значну частку ринку. Їхня перевага – у впровадженні FinTech-рішень, наявності мобільних додатків та інтеграції з ювелірними ритейлерами.

2. Локальні стабільні гравці: до цієї групи належить і ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН». Головна перевага таких установ – наявність власного капіталу та можливість забезпечити індивідуальний підхід до клієнта, що важливо для формування лояльності.

3. Малі пункти: через посилення вимог НБУ щодо капіталу та ліквідності, дрібні одиничні ломбарди масово залишають ринок, що призводить до його консолідації навколо більш фінансово стійких установ [26].

Відзначимо, що крім традиційного золота та срібла, в Одеському регіоні велику частку займає електроніка та дрібна побутова техніка. Це пов'язано з високою щільністю торговельних точок та портовою специфікою міста. Оскільки кількість платоспроможних клієнтів обмежена, боротьба йде не лише через відсоткові ставки, а й через швидкість обслуговування та якість оцінки майна.

Як ми бачимо, багато лідерів ринку інтегровані у великі фінансово-промислові групи, що часто поєднують ломбардну діяльність із продажем ювелірних виробів. Для ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» це означає необхідність конкурувати з системними гравцями, які мають значні маркетингові та технологічні ресурси. Проте водночас ринковий розклад сил на Одещині грає на користь підприємства. Поки ринок консолідується, а дрібні конкуренти активно зникають через неспроможність виконати вимоги НБУ, аналізований нами ломбард із надлишковою ліквідністю має ідеальні умови для того, щоб «підхопити» клієнтів, які залишилися без звичних точок обслуговування.

Однак, щоб конкурувати з мережевими гігантами (Топ-10), які забезпечують високу швидкість обертання капіталу, ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» необхідно активно впроваджувати цифрові сервіси та диверсифікувати заставний портфель.

З огляду на виявлені ринкові можливості та внутрішню фінансову діяльність установи, стратегічними пріоритетами розвитку ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» на середньострокову перспективу мають стати:

- інтенсифікація кредитної діяльності за рахунок використання надлишкової ліквідності для нарощення кредитного портфеля;
- технологічна модернізація, що включає як оновлення матеріальної бази відділень, так і впровадження FinTech-інструментів для підвищення швидкості обслуговування;
- диверсифікація заставного майна, адаптована до потреб споживачів Одеського регіону (з акцентом на портативну електроніку та техніку).

Реалізація зазначених напрямів дозволить конвертувати наявну фінансову стійкість підприємства у реальне зростання рентабельності, забезпечуючи сталу конкурентоспроможність у динамічному ринковому середовищі.

Доцільним кроком стане також впровадження програм лояльності для «постійних позичальників», оскільки ринок Одещини перенасичений і утримання клієнта коштує дешевше, ніж залучення нового. Ідея полягає у впровадженні диференційованих відсоткових ставок: зниження ставки на 0,1–0,2% для клієнтів, які вчасно повертали понад 3 кредити. Це дозволить стабілізувати операційний цикл (який зараз становить 39,65 днів) та забезпечити постійний приплив ліквідності.

Гарним рішенням буде створення відділу (або призначення відповідального) з управління ризиками та медіації. Враховуючи високу конкуренцію та портову специфіку регіону, важливо мінімізувати кількість дефолтних кредитів. Замість миттєвого продажу застави, пропонується впровадити процедуру «м'якого стягнення» (медіації), що дозволить клієнтам викуповувати майно частинами. Це підвищить дохідність операцій та зміцнить репутацію ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» як «локального стабільного гравця», що цінує своїх клієнтів.

Обґрунтування логіки подолання операційного зламу 2025 року та переходу до високоефективної моделі розвитку ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» базується на кардинальній зміні принципів капіталізації. Виявлений у підрозділі 2.1 деструктивний ефект «ножиць витрат» у 2025 році наочно

довів, що подальше екстенсивне розширення мережі або утримання консервативної позиції призводить лише до роздування фіксованих операційних та адміністративних витрат, які повністю поглинають позитивний ефект від зростання доходу на 35%.

Перейдемо до більш чіткого прогнозування, як вплине, до прикладу, використання 5 млн грн із надлишкової готівки для розширення кредитного портфеля підприємства. Наша мета – показати, як перетворення «мертвого» капіталу (готівки) на «активний» (кредитний портфель) змінить фінансове обличчя ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН». Запропоноване спрямування 5 000 тис. грн із маси надлишкової пасивної готівки безпосередньо в обортові кошти (активний кредитний портфель) виступає класичним інструментом інтенсифікації капіталу. Економічний сенс цього маневру полягає в оптимізації ефекту операційного важеля (операційного левериджу). Оскільки розширення спектра заставного майна та запуск таргетованих програм лояльності здійснюватимуться на базі вже наявної інфраструктури та діючих відділень ломбарду, умовно-постійні витрати установи (орендна плата, комунальні платежі, витрати на охорону та базовий фонд оплати праці контролерів-оцінювачів) залишаться практично незмінними.

Припустимо, що в межах стратегії експансії підприємство спрямовує 5 000 тис. грн із наявної надлишкової ліквідності на видачу нових кредитів:

1. Розрахунок додаткового операційного доходу.

Візьмемо середню консервативну ставку за ломбардними кредитами – 0,8% на день (з урахуванням програм лояльності), та середній термін кредиту (операційний цикл), який ми розраховували раніше ≈ 40 днів.

Дохід з одного циклу (40 днів): $5000 * (0,8\% * 40) = 1\,600$ тис. грн

Кількість циклів на рік: $\frac{365}{40} \approx 9$

Річний додатковий дохід (брутто): $1\,600 * 9 = 14\,400$ тис. грн

З урахуванням операційних витрат на адміністрування нових кас, інкасацію, покриття можливих ризиків неповернення та формування резервів на рівні близько 91,6%, чистий прибуток від реалізації цього кроку складе

додаткові 1 200 тис. грн, тобто прогнозований чистий прибуток становитиме 1407 тис. грн.

2. Вплив на рентабельність власного капіталу (ROE).

Нагадаємо, у 2024 році чистий прибуток був мінімальним (близько 207 тис. грн) при значних обсягах власного капіталу (20531 тис. грн.), що давало $ROE = 0,4\%$.

Прогнозний чистий прибуток: 207 (базовий) + 1200 (додатковий) = 1407 тис. грн.

$$\text{Прогнозний ROE: } ROE = \frac{1407}{20531} * 100\% \approx 6,85\%$$

Це колосальний стрибок, який демонструє перехід підприємства від інвестиційної пасивності до фази раціонального та високоефективного використання капіталу засновників.

3. Зміна інтегрального бала (R) у бально-рейтинговій моделі.

Завдяки росту ROE, бал за цей показник змінюється з 5 (критичний) на 2 (добрий). Водночас оптимізація коефіцієнта абсолютної ліквідності з аномального рівня 18,07 до раціонального значення 1,50 дозволяє ліквідувати явище «затоварення» кас непродуктивними коштами, що переводить оцінку ліквідності з проміжного балу 2 у категорію еталонної операційної ефективності – 1 бал (найкращий стан).

Перерахуємо підсумковий бал R:

Було: $R_0 = 3$ (II клас, ближче до III).

$$\text{Стало: } R_1 = (4 * 0,15) + (1 * 0,15) + (1 * 0,15) + (1 * 0,10) + (2 * 0,25) + (4 * 0,10) + (2 * 0,10) = 0,6 + 0,15 + 0,15 + 0,1 + 0,5 + 0,4 + 0,2 = 2,1$$

За прийнятою шкалою оцінювання, де наближення показника до 1 вказує на мінімізацію структурних ризиків та максимізацію фінансового здоров'я, відхилення становить практично -1,00 пункту. Це математично підтверджує перехід ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» до найвищого I класу фінансового стану.

Підбиваємо підсумки ефекту.

Завдяки реалізації лише одного заходу – активізації кредитування за рахунок внутрішніх резервів:

- клас фінансового стану підвищується з II до I (Абсолютна стійкість та ефективність);
- рентабельність (ROE) зростає з 0,4% до 6,85%, що робить підприємство привабливішим для інвесторів;
- ліквідність залишається в межах норми, тобто фінансова безпека не порушена.

Таблиця 2.14 – Прогнозний ефект від впровадження заходів щодо активізації кредитної діяльності ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН»

Показник	Значення до впровадження (2024 р.)	Значення після впровадження (прогноз)	Відхилення (+/-)
Чистий прибуток, тис. грн	207	1407	+1200
Власний капітал, тис. грн	20531	20531	0
Кредитний портфель, тис. грн	17938	22938	+ 5000
Рентабельність капіталу (ROE), %	0,4%	6,85%	+ 6,45%
Коеф. абсолютної ліквідності	18,07	1,5	-16,57
Інтегральний бал (R)	3	2,1	-0,9
Клас фінансового стану	II клас	I клас	Покращення

Джерело: розраховано автором на основі [16].

Запропонована модель базується на трансформації частини надлишкових грошових коштів у активний кредитний портфель. Зростання рентабельності з 0,4% до 6,85% свідчить про значне підвищення ефективності використання коштів власників. Це дозволяє підприємству не просто «існувати», а й створювати ресурс для подальшого розвитку та модернізації матеріальної бази (оновлення основних засобів). Попри використання 5 млн грн готівки, коефіцієнт абсолютної ліквідності залишатиметься на рівні 1,5. Це у 7,5 разів перевищує нормативне значення НБУ ($\geq 0,2$), що гарантує повну фінансову безпеку та здатність ломбарду розрахуватися за всіма зобов'язаннями. Зниження інтегрального бала з 3 до 2,1 означає перехід підприємства до I класу (найвищий рівень фінансової

стійкості). Це досягається за рахунок гармонізації показників: тепер висока стійкість підкріплена високою прибутковістю.

Реалізація запропонованої стратегії експансії дозволить ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» конвертувати надлишкову ліквідність у реальний прибуток, збільшивши рентабельність власного капіталу, при цьому зберігаючи абсолютну платоспроможність та дотримання всіх пруденційних нормативів НБУ.

Висновки за розділом 2

Проведена загально-економічна характеристика ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» (м. Одеса) дозволила ідентифікувати його як стабільного та досвідченого суб'єкта ринку небанківського мікрокредитування з понад 25-річним досвідом роботи та розгалуженою мережею відокремлених підрозділів у кожному районі міста. Дослідження динаміки ключових економічних результатів за період 2022–2024 рр. виявило суперечливі тенденції, що вказують на перебування установи на стадії ринкової зрілості з ознаками рецесії. Зафіксовано, що після позитивного приросту чистого прибутку у 2024 році до рівня 207 тис. грн (порняно зі 133 тис. грн у 2023 році), у 2025 році фінансовий стан підприємства погіршився. Незважаючи на стрімке розширення масштабів діяльності та нарощення валових доходів установи на 35%, чистий прибуток деструктивно впав до 151 тис. грн. Дана динаміка математично доводить чинник випереджаючого зростання операційних витрат та зниження загальної рентабельності бізнесу, що обумовлює критичну необхідність трансформації поточної фінансової стратегії компанії.

Поглиблена фінансова діагностика за балансовими, коефіцієнтними та комплексними методиками дозволила локалізувати ключові структурні

дисбаланси в системі управління капіталом установи. Майно ломбарду характеризується високою мобільністю (понад 87–90% зосереджено в оборотній формі у вигляді готівки та дебіторської заборгованості за кредитами під ліквідну заставу), проте виявлено хронічний знос основних засобів на рівні 69%, що свідчить про капітальну недоінвестованість інфраструктури. Коефіцієнтний аналіз платоспроможності зафіксував стан хронічної надліквідності: коефіцієнт абсолютної ліквідності досяг аномальної позначки 18,07, що повністю ліквідує ризик дефолту, але вказує на «затоварення» кас непродуктивною готівкою. За пруденційними нормами НБУ ломбард перебуває в безпечній «зеленій зоні» із 20 531 тис. грн власного капіталу у 2024 р., однак через повну відмову від зовнішнього фінансування та утримання надлишкових грошових резервів рентабельність власного капіталу (ROE) становить критичних 0,40%. Багатовимірне бально-рейтингове оцінювання визначило підсумковий інтегральний бал установи на рівні 3,0 бали, що дозволило віднести ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» до II класу фінансової надійності (задовільний, але стагнуючий стан), де висока автономія нейтралізується низькою прибутковістю капіталу.

На основі узагальнення ринкового контексту Одеського регіону обґрунтовано необхідність переходу підприємства від консервативної моделі «самозбереження» до стратегії активної ринкової експансії та інтенсифікації капіталу. Систематизовано та математично підтверджено комплекс оптимізаційних заходів, базовим вектором якого є вивільнення 5 000 тис. грн із надлишкових готівкових резервів та їх спрямування на розширення активного кредитного портфеля (до рівня 22 938 тис. грн) за рахунок диверсифікації об'єктів застави (оцінка гаджетів, побутової техніки) та запуску диференційованих програм лояльності.

Очікуване додаткове прирощення чистого прибутку на 1 200 тис. грн (до загального рівня 1 407 тис. грн) забезпечить кардинальний стрибок ROE з 0,40% до 6,85%, ліквідуючи інвестиційну пасивність капіталу. Коефіцієнт абсолютної ліквідності оптимізується з аномальних 18,07 до раціональних

1,50, що усуне явище «мертвого» готівкового залишку, повністю зберігаючи фінансову безпеку установи. Підсумковий інтегральний рейтинговий бал зменшиться з 3,0 до 2,1 балів, що математично доведе перехід ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» до найвищого I класу фінансового стану, де абсолютна стійкість гармонійно поєднується з високою ринковою ефективністю.

Напрацьовані у другому розділі аналітичні та прогностичні викладки виступають завершеним практичним підґрунтям для безпосередньої деталізації та впровадження елементів стратегії фінансової стабілізації підприємства у третьому розділі роботи.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі здійснено комплексне теоретико-методичне дослідження та проведено поглиблений практичний аналіз фінансової діяльності підприємства, що дозволило сформулювати обґрунтовану стратегію інструментального покращення фінансових результатів суб'єкта господарювання ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН». Результати дослідження систематизовано відповідно до визначених завдань роботи.

1. Теоретичний огляд наукових підходів засвідчив, що фінансова діяльність виступає базовим елементом функціонування компанії разом з операційними та інвестиційними процесами. Сутність досліджуваного поняття полягає у сукупності процесів і економічних відносин, пов'язаних із формуванням, розподілом, перерозподілом та використанням фінансових ресурсів, спрямованих на забезпечення ефективного функціонування підприємства та досягнення його стратегічних і поточних цілей.

2. Доведено, що оцінювання фінансової діяльності має критично важливе значення для системи менеджменту суб'єкта господарювання, оскільки слугує надійною інформаційною базою для ідентифікації прихованих проблемних зон, аналізу ефективності використання наявних ресурсів та обґрунтованого прогнозування подальшого розвитку бізнесу. Значення такої аналітики полягає у забезпеченні фінансової стійкості, оптимізації грошових потоків, прискоренні оборотності оборотних коштів та максимізації ринкової вартості підприємства в умовах конкурентного середовища.

3. Систематизація методичного інструментарію дозволила диференціювати три ключові групи аналітичних підходів:

– балансові методи забезпечують фундаментальну оцінку структури та взаємозв'язку активів і пасивів на основі офіційної звітності (перевага –

об'єктивність джерел, недолік – статичність та ігнорування інфляційних процесів);

- коефіцієнтні методи (R-аналіз) допомагають здійснити відносну оцінку ліквідності, платоспроможності, майнового стану та рентабельності (перевага – можливість порівняння фірм різних масштабів, недолік – висока залежність від якості звітності та брак універсальних нормативів);

- комплексні методи (бально-рейтингові системи, Z-моделі) формують інтегральну характеристику та забезпечують можливість завчасного прогнозування ризиків (перевага – багатовимірність висновків, недолік – суб'єктивність вагових коефіцієнтів та складність розрахунків).

Об'єктивність підсумкової діагностики досягається виключно шляхом їх синергетичного поєднання.

4. Практична діагностика діяльності ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» (м. Одеса) підтвердила, що підприємство виступає стабільним учасником ринку небанківського мікрокредитування з понад 25-річним досвідом та розгалуженою мережею відокремлених підрозділів. Дослідження динаміки ключових економічних результатів за період 2023–2025 рр. виявило суперечливі тенденції, що вказують на перебування установи на стадії ринкової зрілості з ознаками рецесії. Зафіксовано, що після позитивного приросту чистого прибутку у 2024 році до рівня 207 тис. грн, у 2025 році чистий прибуток деструктивно впав до 151 тис. грн. Даний злам відбувся попри стрімке зростання валових доходів установи на 35% у 2025 році, що математично доводить чинник випереджаючого зростання операційних витрат ломбарду та зниження загальної ефективності бізнесу.

5. Поглиблений аналіз структури капіталу у та майнового стану 2022–2024 рр. виявив високу мобільність активів (87–90% ресурсів зосереджено в оборотній формі у вигляді готівки та дебіторської заборгованості за кредитами під ліквідну заставу), що супроводжується глибоким зносом основних засобів на рівні 69% (капітальна недоінвестованість інфраструктури). Коефіцієнтний аналіз платоспроможності зафіксував стан

хронічної надліквідності: коефіцієнт абсолютної ліквідності досяг аномальної позначки 18,07, що мінімізує ризик дефолту, але вказує на «затоварення» кас непродуктивною готівкою. За наявності понад 20 531 тис. грн власного капіталу («зелена зона» НБУ) повна відмова від залучення зовнішнього фінансування призвела до вкрай низької рентабельності власного капіталу (ROE) до критичних 0,40%. Багатовимірне бально-рейтингове оцінювання визначило підсумковий інтегральний бал установи на рівні 3,0 бали, що відповідає II класу фінансової надійності (задовільний, але стагнуючий стан).

6. Враховуючи жорсткі регуляторні вимоги НБУ та консолідацію ринку Одещини, обґрунтовано стратегію активної ринкової експансії та переходу від пасивної моделі «самозбереження» до інтенсифікації використання ресурсів. Запропоновано комплекс оптимізаційних заходів, що передбачає спрямування 5 000 тис. грн із надлишкових готівкових резервів кас у розширення активного кредитного портфеля (до рівня 22 938 тис. грн) за рахунок диверсифікації об'єктів застави (оцінка гаджетів, побутової техніки) та запуску сучасних програм лояльності. Розрахунок прогнозного ефекту підтвердив високу економічну доцільність пропозицій:

- додаткове прирощення чистого прибутку на 1 200 тис. грн (до рівня 1 407 тис. грн) забезпечить кардинальний стрибок рентабельності власного капіталу (ROE) з 0,40% до 6,85%, що ліквідує інвестиційну пасивність капіталу;

- коефіцієнт абсолютної ліквідності оптимізується з аномальних 18,07 до раціональних 1,50, що усуне явище «мертвого» готівкового залишку при повному збереженні фінансової безпеки та нормативів Регулятора;

- підсумковий інтегральний рейтинговий бал у моделі зменшиться з 3,0 до 2,1 балів, що математично засвідчить перехід ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН» до найвищого I класу фінансового стану, де абсолютна капітальна стійкість гармонійно поєднується з високою ринковою ефективністю бізнесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз показників ліквідності і платоспроможності підприємства. *Бібліотека BukLib.net*. URL: <https://buklib.net/books/28009/>.
2. Аранчій І., Чумак В., Бражник Л. Фінанси підприємств. 2-ге вид. Полтава, 2018. 350 с.
3. Бурко О. Фінансовий стан підприємства: аналітичний інструментарій оцінювання. Тернопіль : Навч.-наук. ін-т інноватики, природокористування та інфраструктури, 2022. 81 с.
4. Васьківська К., Сич О. Фінансовий менеджмент. Львів, 2016. 232 с.
5. Вахович І. М. Фінансовий менеджмент та фінансовий інжиніринг бізнес-процесів: магістерський курс. Луцьк : Луц. нац. техн. ун-т, 2013. 640 с.
6. Гаврилова Н. В. Оцінка діяльності ломбардних установ в Україні. *Наукові записки*. 2012. № 12. С. 96–101.
7. Господарський кодекс України : від 31.03.2005.
8. Гриценко Л., Боярко І., Шамкало К. Методи і методики аналізу фінансового стану: особливості використання для малих підприємств. Суми : Вісн. ун-ту банк. справи, 2019. 115 с.
9. Давиденко Н. Фінансовий менеджмент. Ірпінь : Держ. податк. ун-т, 2024. 640 с.
10. Журавльова І. Фінанси підприємств. Харків : Харків. нац. екон. ун-т ім. сем. кузнеця, 2020. 85 с.
11. Закон України Про ломбарди та ломбардну діяльність. *ІПС ЛІГА:ЗАКОН - система пошуку, аналізу та моніторингу нормативно-правової бази*. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JH1E000A?an=218>.
12. Захожай В., Корецька О. Методика розрахунку інтегрального показника інноваційної спрямованості підприємств. *Наукові праці МАУП*. 2015. № 44. С. 158–165.

13. Збалансована система показників (BSC): що включає та як впровадити. *Финансовая академия Актив - №1 в дистанционном обучении*. URL: <https://finacademy.net/ua/materials/article/sbalansirovannaya-sistema-pokazatelej-bsc>

14. Звіт незалежного аудитора щодо річної фінансової звітності повного товариства «ЛОМБАРД ЮРЕН». Київ, 2022. 20 с. URL: <https://www.yuren.odessa.ua/files/uploads/Audit2022.pdf>.

15. Звіт щодо аудиту фінансової звітності ПТ "ЛОМБАРД ЮРЕН". Одеса, 2023. 14 с. URL: <https://www.yuren.odessa.ua/files/uploads/Audit2023.pdf>.

16. Звіт щодо аудиту фінансової звітності ПТ "ЛОМБАРД ЮРЕН". Одеса, 2024. 10 с. URL: https://www.yuren.odessa.ua/files/uploads/2024/Zvit_2024.pdf.

17. Кальна Т. А. Прийоми фінансового аналізу: переваги та недоліки. *Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка»*. 2014. Т. 15, № 2. С. 13–18.

18. Кафедра організації та економіки фармації НФаУ. URL: https://economica.nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/lecture_2_balance_sheet_2017.pdf

19. Колтуцька А. Методи фінансового аналізу діяльності підприємств у системі антикризового управління. С. 76–78.

20. «Компанія ЮРЕН» - про компанію. *«Компанія ЮРЕН»*. URL: <https://www.yuren.odessa.ua/about>.

21. «Компанія ЮРЕН» - (048) 728-63-52 - www.yuren.odessa.ua. URL: <https://www.yuren.odessa.ua/files/uploads/Info25.pdf>.

22. Корнілюк Р. Коефіцієнтний фінансовий аналіз | Блог YC.Market. Блог YC.Market | Дослідження ринку та конкурентний аналіз. URL: <https://blog.youcontrol.market/koefitsientnii-finansovii-analiz/#:~:text=Аналізуйте%20ринок%20з%20YC%20Market,-Назад%20Бізнес%20в>

23. Крамаренко Г. Фінансовий менеджмент 11.1. Фінансування діяльності підприємства: основні поняття і категорії. *Підручники для студентів*. URL: <https://www.ukrtextbook.com/finansovij-menedzhment-kramarenko-g-o/finansovij-menedzhment-kramarenko-g-o-11-1-finansuvannya-diyalnosti-pidpriyemstva-osnovni-ponyattya-i-kategorii.html>
24. Круш П., Якименко Р. Методики оцінки фінансової діяльності підприємства. Сучасні проблеми економіки і підприємництва. 2015. № 16. С. 271–276.
25. Ломбарди в Україні: мільярдні доходи та активи попри зменшення ринку втричі. *youcontrol.com*. URL: <https://youcontrol.com.ua/data-research/lombardy-v-ukrayini-miliardni-dokhody-ta-aktyvy-popry-zmenshennia-rynku-vtrychi/>.
26. Ломбарди Одеса: список, мапа, адреси, телефони. *Locator - онлайн мапа послуг Одеси, організації, послуги, ціни*. URL: <https://locator.od.ua/odesa/lombardy/>.
27. Ломбарди України заробили понад 3 млрд грн за 9 місяців – дослідження YouControl - Fintech Insider. *Fintech Insider*. URL: <https://fintechinsider.com.ua/lombardy-ukrayiny-zarobyly-ponad-3-mlrd-grn-za-9-misyacziv-doslidzhennya-youcontrol/>.
28. Методи аналізу господарської діяльності підприємства. Реферат. *Освіта.UA*. URL: https://osvita.ua/vnz/reports/econom_pidpr/22055/
29. Модель Таффлера – Вікіпедія. *Вікіпедія*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Модель_Таффлера
30. Непочатенко О., Мельничук Н. Фінанси підприємств. Київ : Центр учб. літ., 2013. 504 с.
31. Ніпіаліді О., Карпишин Н. Фінанси підприємств. Тернопіль : Екон. думка, 2009. 232 с.
32. Особливості аналізу діяльності ломбардів за критерієм ефективності. *StudFiles*. URL: <https://studfile.net/preview/15367553/page:10/>

33. Оцінювання фінансового стану підприємства. *Vukladach*. URL: https://vukladach.pp.ua/MyWeb/manual/finansu/finansu_pidpruemstva/finansu_pidpruemstva/10/10.htm.
34. Петрашевська А. Д., Новицька С. С. Фінанси підприємства. Одеса : Держ. ун-т інтелект. технологій і зв'язку, 2021. 112 с.
35. Поддєрьогін А. М. Фінанси підприємств. Київ : З, 2000. 460 с.
36. Показники ділової активності підприємства. *Бібліотека BukLib.net*. URL: <https://buklib.net/books/28032/>.
37. Показники фінансової стійкості і стабільності підприємства та їх оцінка. *Бібліотека BukLib.net*. URL: <https://buklib.net/books/28029/>.
38. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ від 07.02.2013 № 73.
39. Про затвердження Переліку послуг з виконання платіжних операцій, розрахунково-касового обслуговування, які відповідно до підпункту 196.1.5 пункту 196.1 статті 196 розділу V Податкового кодексу України не є об'єктом оподаткування : Постанова Правління Нац. банку України від 01.08.2017 № 73.
40. Про затвердження Положення про ліцензування та реєстрацію надавачів фінансових послуг та умови провадження ними діяльності з надання фінансових послуг : Постанова Нац. банку України від 24.12.2021 № 153 : станом на 1 січ. 2024 р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0153500-21#Text>
41. Про затвердження Порядку проведення оцінки фінансового стану бенефіціара та визначення виду забезпечення для обслуговування та погашення позики, наданої за рахунок коштів міжнародних фінансових організацій : Наказ М-ва фінансів України від 01.04.2003 № 247 : станом на 19 серп. 2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0315-03#Text>
42. ПТ «ЛОМБАРД ЮРЕН». *Opendatabot.ua*. URL: <https://opendatabot.ua/c/20931700?from=search>.

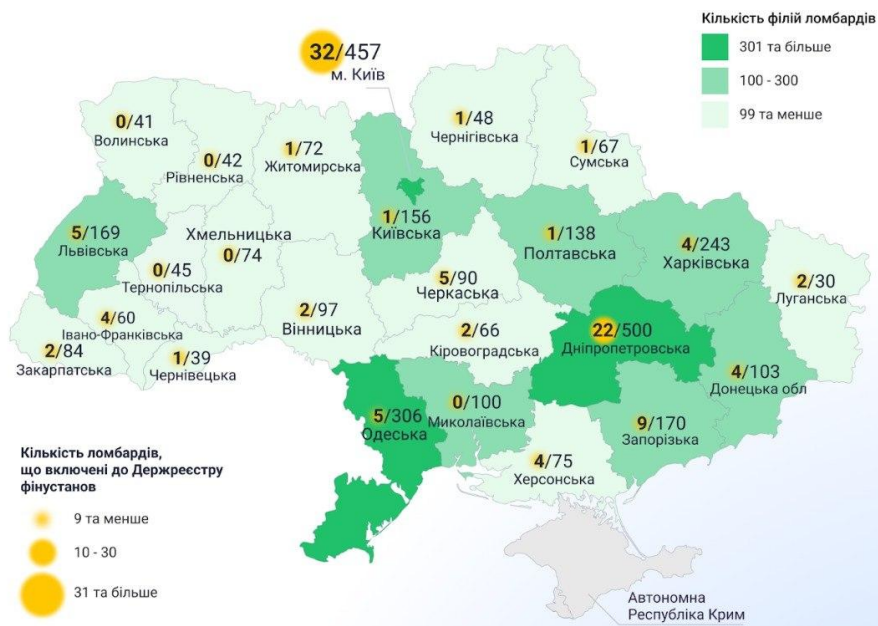
43. Рентабельність підприємства: що це та як розрахувати показники | Rates. *Rates – Manage Your Finances Smartly*. URL: <https://rates.fm/ua-uk/state-and-business/rentabelnist-pidpriyemstva/>
44. Самко О. Фінансовий аналіз діяльності підприємства. Чернігів, 2020. 112 с.
45. Статистика. *Національний банк України*. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic>.
46. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2003. – 554 с.
47. Ткаченко І. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва. Кам'янське, 2017. 128 с.
48. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання - Бібліотека BukLib.net. Головна - Бібліотека BukLib.net. URL: <https://buklib.net/books/21925/>
49. Фінансовий аналіз: основні види та коефіцієнти. Финансовая академия Актив - №1 в дистанционном обучении. URL: <https://finacademy.net/ua/materials/article/finansovij-analiz-osnovni-vidi-ta-koeficiyenti?utm>
50. Хринюк О., Бова В. Моделі розрахунку ймовірності банкрутства як метод оцінки фінансового потенціалу підприємства. Ефективна економіка. 2014.
51. Швиданенко Г. Економіка підприємства. Київ : ДВНЗ «Київ. Нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьм.», 2009. 603 с.
52. Шеремет О. О. Фінансовий аналіз. Київ : Нац. ун-т харч. технологій, 2005. 193 с.
53. Щодо Методичних рекомендацій по аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій : від 27.01.1998 № 759.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Регіональний розподіл
ломбардів в Україні

станом на лютий 2025 року

*Кількість ломбардів, що включені до Держреєстру фінустанов / Кількість філій ломбардів

Дані: ЄДР
Аналітика: YouContol

YOU
CONTROL